

การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรี
ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 39

นายมานิต วงศ์มูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

สิงหาคม 2558

การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรี
ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 39

นายมานิต วงศ์มูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
สิงหาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

**MANAGEMENT DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION IN
ORDER TO SUPPORT THE LIBERALIZATION OF THE ASEAN
COMMUNITY, THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 39**

MR. MANIT WONGMOOL

**THIS THESIS IS A PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)**

UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

AUGUST 2015

COPYRIGHT BELONGS TO UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรี
ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

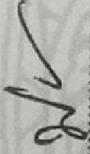
มัธยมศึกษา เขต 39

ของ

นายมานิต วงศ์มูด

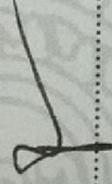
ได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ไว้ นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เมื่อวันที่ 8 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2558

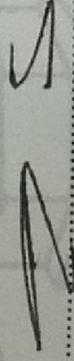
(อาจารย์ ดร. ประทีป บินชัย)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

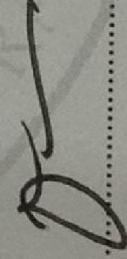
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชฎุมิ สีชมภู)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

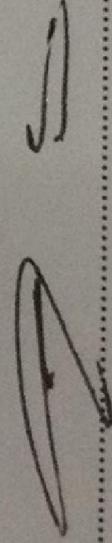
(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์และเลขานุการ

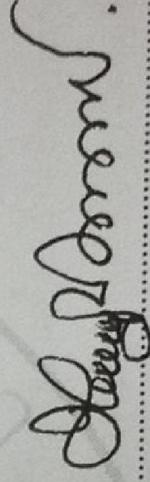
(อาจารย์ ดร. พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำหลักสูตร

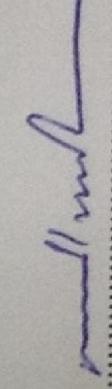
(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หยกแก้ว กมลวรเดช)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เรืองเดช วงศ์กล้า)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรี
ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 39

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นายมานิต วงศ์มูล

ชื่อปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชภูมิ สีชมภู	กรรมการ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาและการพัฒนา
การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนและ
ครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 2,463 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 335 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร
โรงเรียน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 58 คน และครู จำนวน 277 คน โดยใช้เทคนิค
การสุ่มแบบหลายชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบบันทึก
ข้อมูลการสนทนา การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคม
อาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีสภาพการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.92 โดยด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ย
สูงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านพัฒนาคุณภาพ
ผู้เรียนตามลำดับ และด้านการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ใน
แต่ละด้าน มีดังนี้ ด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการสถานศึกษา ควรพัฒนาการประชาสัมพันธ์
เผยแพร่ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่สาธารณชนในรูปแบบต่างๆ เช่น การเผยแพร่
ทางเว็บไซต์ สื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม

ควรมีการประชุมกำหนดภาระหน้าที่ของหัวหน้างาน คณะทำงานเกี่ยวกับอาเซียนมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยขอรับการสนับสนุนทุนการวิจัยจากองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการสอดแทรกกระบวนการวิจัยสู่การจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความสามารถกับโรงเรียนเครือข่ายในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ด้านการส่งเสริม และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี สถานศึกษาควรจัดห้องศูนย์อาเซียน หรือมุมอาเซียนเพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แสดงผลงาน นิทรรศการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอาเซียน จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เสมอ

คำสำคัญ : การพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ประชาคมอาเซียน

ABSTRACT

Thesis title : Management Development of Educational Institution in order to Support the Liberalization of the ASEAN Community, the Secondary Educational Service Area Office 39

Author : Mr. Manit Wongmool

Degree : Master of Education (Educational Administration)

Thesis advisor and committee :

Associate Professor Pitsamai Harnsombat	Chairperson
Assistant Professor Dr. Chatphum Sichomphoo	Committee

This research aimed to study the state of administration and guidelines for management development of schools to support the liberalization of the ASEAN Community of Tak Secondary Educational Service Area Office 39. The population consisted of 2,463 school directors and teachers of schools under Tak Secondary Educational Service Area Office 39. The sample of 39 was obtained by purposive sampling and 277 teachers by stratified random sampling. The instruments used in the study consisted of a questionnaire and a conversation note. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research found that school management to support the liberalization of the ASEAN Community of schools under Tak Secondary Educational Service Area Office 39 in the five aspects overall was at a moderate level. The aspect with the highest mean was education standard development, followed by learning process development, learner quality development and personnel and participation development, respectively.

Guidelines for management development to support the liberalization of the ASEAN Community: Education standard development the schools should publicize the operations relating to ASEAN in various ways such as websites, online media, and printed materials. Personnel and participation development job description should be set for supervisors and working groups on

ASEAN; there should be systematic operation by auditing, monitoring and evaluating. Learning process development- the schools should conduct research in order to develop ASEAN learning by asking for research grants from relevant organizations; research should be applied to the learning process. Learner quality development- learners should have the opportunity to express opinions and exchange knowledge about ASEAN with networked schools; Media, resources and technology development- schools should have an ASEAN center/corner for a variety of learning as well as exhibitions and activities to enhance learning with regards to ASEAN.

Keywords : Management Development, ASEAN Community

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดี ยิงจาก คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ ประธาน กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมพู กรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ด้วยการให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ตลอดขั้นตอนของการวิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานี แสงหิรัญ อาจารย์ ดร.รดี ธนารักษ์ และครูจำรอง สุอรุณ ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นแนะนำแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยจนสามารถ นำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

อนึ่งตลอดเวลาของการวิจัย ผู้วิจัยได้มีแรงบันดาลใจในการทำวิจัยตามความมุ่งหวังของ นายน้อย นางสุพันธ์ วงศ์มูล ผู้เป็นบิดามารดา จนสำเร็จการศึกษาอย่างสมภาคภูมิใจ

คุณประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของพระ รัตนตรัย บูรพาจารย์ที่ได้ให้หลักธรรม และสั่งสอน อบรมให้ผู้วิจัยสามารถดำรงตน และมานะ พยายามศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จ

มานิต วงศ์มูล

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.. ..	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดการบริหารจัดการสถานศึกษา.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน.....	19
การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรี ประชาคมอาเซียน.....	27
บริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 39.....	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย.....	64
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	69
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับ การเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39.....	71
ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับ การเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การมัธยมศึกษา เขต 39.....	79
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผลการวิจัย.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	100
ภาคผนวก ข สำเนาหนังสือราชการ.....	102
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	105
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	116
ประวัติผู้วิจัย.....	120

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	69
2	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
3	ที่ตั้งและขนาดของ โรงเรียน.....	70
4	สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ในภาพรวม.....	71
5	สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา.....	72
6	สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม.....	74
7	สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้.....	76
8	สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.....	77
9	สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ด้านการส่งเสริม และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี.....	78

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แสดงการสุ่มแบบหลายชั้นภูมิ.....	65

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การบริหารจัดการสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้มีการแข่งขันทางความรู้ เศรษฐกิจและสังคมสูงขึ้น โดยเฉพาะในปี 2558 ที่ประเทศในกลุ่มอาเซียนจะรวมตัวกัน โดยมีประเทศสมาชิก 10 ประเทศได้แก่ ราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ บรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และราชอาณาจักรกัมพูชา เป็นหนึ่งภายใต้การใช้กฎบัตรอาเซียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการสถานศึกษา และสร้างความพร้อมให้แก่เด็กและเยาวชนไทยรับมือความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างมีสติและรู้เท่าทันสถานการณ์การบริหารจัดการสถานศึกษาที่สมบูรณ์ควรประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นภารกิจการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน (ทวิศักดิ์ ฐปสิงห์, 2554, น. 71)

ความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งมีเป้าหมายที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและการพัฒนาภูมิภาคอย่างยั่งยืน โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลางโดยกำหนดให้สาขาการศึกษาตอบสนองการสร้างประชาคมการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมภายใน ปี 2558 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทการดำเนินงานด้านต่างประเทศเชิงรุก โดยเน้นการกระชับความสัมพันธ์และขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคเอเชียภายใต้กรอบความร่วมมือด้านการศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียนและเพื่อการรองรับนโยบายดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน : Spirit of ASEAN ตามโครงการพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค (Education Hub) เพื่อผลักดันการดำเนินงานด้านการศึกษา ทั้งทางด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านสิ่งแวดล้อม และชุมชนให้สอดคล้องกับการเป็นประชาคมอาเซียนและพัฒนาเยาวชนไทยให้มีสมรรถนะที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 2)

ทั้งนี้รัฐบาลไทยโดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทการดำเนินงานด้านต่างประเทศเชิงรุก โดยเน้นการกระชับความสัมพันธ์และขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชีย ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านต่างๆ โดยเฉพาะกรอบความร่วมมือด้านการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนความเจริญรุ่งเรืองของประเทศไทยและภูมิภาค ในกรอบความร่วมมือดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย การปรับปรุงในเชิงปริมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายโอกาสทางการศึกษา การยกระดับคุณภาพการศึกษา การนำโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามารองรับ ตลอดจนการบริหารจัดการสถานศึกษาในเชิงคุณภาพและจัดทำแผนการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในยุคปัจจุบัน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้มีการแข่งขันทางความรู้ เศรษฐกิจ และสังคมสูงขึ้น โดยเฉพาะในปี 2558 ที่ประเทศในกลุ่มอาเซียนจะรวมตัวกันเป็นหนึ่งเดียว ภายใต้การใช้ กฎบัตรอาเซียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กและเยาวชนไทย รับมือความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างมีสติและรู้เท่าทันสถานการณ์ กระบวนการจัดการศึกษา ที่สมบูรณ์ควรประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นภารกิจการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะและเจตคติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 , น. 21)

สิ่งที่สำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนในปี 2558 นั้น การศึกษาจึงเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างความเข้าใจอันดี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความเป็นเอกภาพทางวัฒนธรรมและความคิด ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาไทยให้สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้นั้นรูปแบบการบริหาร การจัดการองค์ความรู้ และบริหารจัดการสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการบริหารวิชาการที่เปรียบเสมือนเข็มทิศ แนวทางของการศึกษาในภายภาคหน้า หากสถานศึกษาไม่มี การเตรียมความพร้อมในการรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนจะทำให้สถานศึกษาไม่มีทิศทางดำเนินงาน การบริหารจัดการที่ไม่เป็นสากล นักเรียนไม่เกิดการเรียนรู้และความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ไม่เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งทางบุคคล วิชาการ วัฒนธรรม ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องมีต้นแบบในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน เพื่อดำเนินการจัดการศึกษาอย่างมีวิสัยทัศน์และตรงกับนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบโดยบูรณาการกับงานทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการบริหารวิชาการ ผสมผสานให้สามารถดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น. 13-29)

ดังกล่าวนมาแล้วข้างต้น อาเซียนเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงภารกิจสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความแข็งแกร่ง พัฒนาการศึกษายุกระดับให้สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นการสร้างศักยภาพการบริหารงาน ศักยภาพผู้เรียน ผู้สอนตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับความเป็นประชาคมอาเซียนที่จะศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนและเพื่อเป็นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา รวมทั้งเป็นแนวทางในการทำวิจัยต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ในแต่ละด้านมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ในแต่ละด้านมีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

ขอบเขตการวิจัย

ด้านเนื้อหา

การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย

1. การพัฒนามาตรฐานการจัดการจัดการศึกษา
2. การส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม
3. การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

4. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

5. การส่งเสริม พัฒนา สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี

ด้านประชากร

ผู้บริหารและครู โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จำนวน 58 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,643 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการ จำนวน 58 คน และครู จำนวน 2,585 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการคำนวณโดยใช้ตารางซีและมอร์แกน จำนวน 335 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร โรงเรียนจำนวน โรงเรียนละ 1 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 58 คน และครู จำนวน 277 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายชั้นภูมิ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การเปิดเสรีประชาคมอาเซียนทางการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเรียนรู้สังคม วัฒนธรรมวิถีชีวิต และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สถานศึกษา หมายถึง สถานที่จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 58 โรงเรียน

การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน หมายถึง การส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษากับประชาคมอาเซียนในด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาองค์กรให้เกิดการเรียนรู้ เท่าทัน ท่วงถึง และสามารถสื่อสารเชื่อมโยงกับประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย

1. การพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับอาเซียน วางแผนออกแบบ การเรียนรู้สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนบูรณาการในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดให้มีการจัดการสอนรายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีความสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งมีการนิเทศ ติดตาม กำกับ และประเมินผลการดำเนินงานและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

2. การส่งเสริม พัฒนาบุคลากร และการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่มุ่งพัฒนาให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในประชาคมอาเซียน โดยมีการประชุมชี้แจง แต่งตั้งผู้รับผิดชอบและคณะทำงานเพื่อกำกับ ติดตามการดำเนินงาน ส่งเสริม

สนับสนุนและเชิดชูเกียรติผู้ปฏิบัติงาน มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร การจัดอบรม ศึกษาดูงาน สร้างเครือข่าย โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างประเทศสมาชิกและเกิดการมีส่วนร่วมในการทำงานในทุกภาคส่วน

3. การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวบรวม ประเมินผล สรุป กำกับ ติดตาม และเผยแพร่ มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และนำผลการวิจัยไปพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนสู่ประชาคมอาเซียน

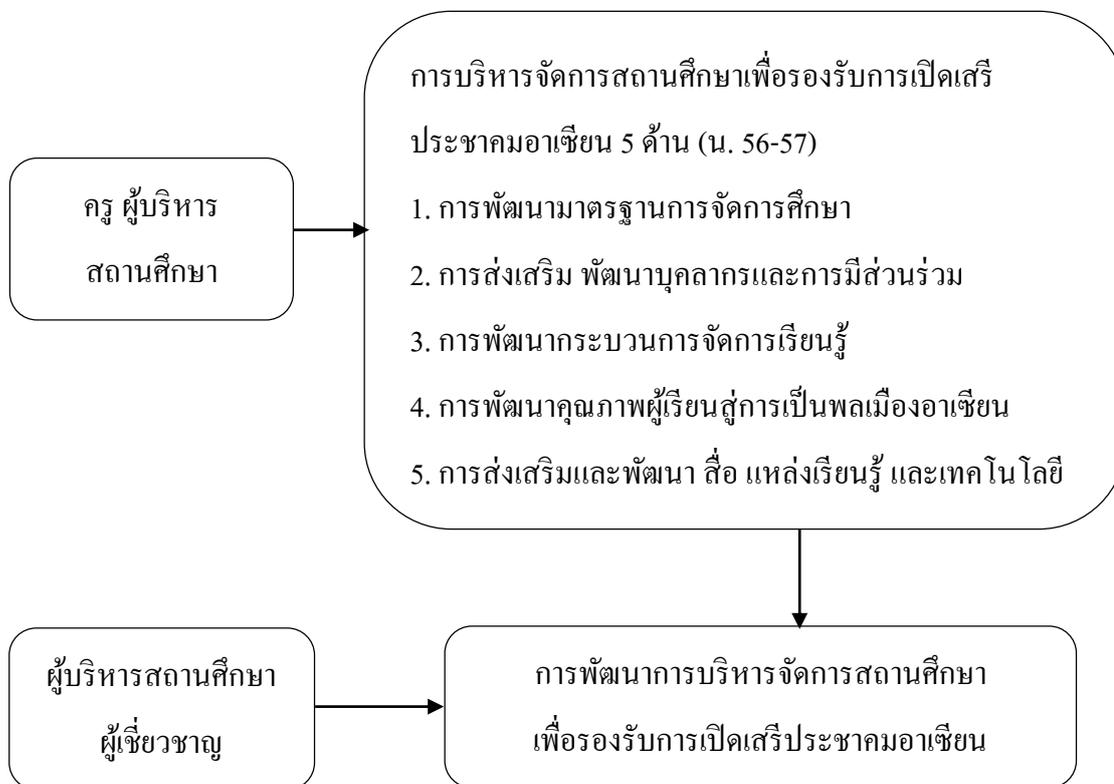
4. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หมายถึง กระบวนการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การใช้ภาษาในการสื่อสาร รวมทั้งความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่ชุมชน ด้วยวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เคารพ ยอมรับ และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเทศสมาชิกอาเซียน

5. การส่งเสริม พัฒนา สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี หมายถึง กระบวนการในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร สืบค้น รวบรวม การจัดการเรียนรู้ และการนำเสนอ สร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรมในรูปแบบต่างๆ การเก็บรวบรวม ข้อมูลอาเซียน ส่งเสริมการจัดทำแหล่งเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อม นิทรรศการ ป้ายนิเทศ เว็บไซต์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน มีครูเจ้าของภาษาและแหล่งเรียนรู้ต่างประเทศในการจัดการเรียน การสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้ข้อมูลสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
2. ทำให้ได้แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
3. ทำให้สถานศึกษามีการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบและแนวทางการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน
3. การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน
4. บริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการบริหารจัดการสถานศึกษา

ความหมายและความสำคัญของสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของสถานศึกษาไว้ว่า “สถานศึกษา” หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

จากความหมายของสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าสถานที่ศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่ต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาในระบบ และแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ซึ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น จะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษา เพื่อ

พัฒนาผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจ ศักยภาพ และความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อ และประเภทอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพให้เป็นการกำลังแรงงานที่มีฝีมือ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) สถานศึกษา จึงมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

การศึกษาเป็นการศึกษาที่รัฐควรจะต้องเป็นหน้าที่ที่จะจัดให้ปวงชนชาวไทยทุกคน แต่ในสังคมไทยปัจจุบันนี้ทุกคนมีความจำเป็นต้องศึกษาตลอดชีวิต ความรู้วิทยาการใหม่ก้าวหน้า และโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องเรียนรู้ของใหม่ ๆ บางคนอาจจะเรียนต่อระดับอุดมศึกษา บางคนจบอุดมศึกษาแล้วก็อยากเรียนต่อในระดับปริญญาเอก จบปริญญาเอก ก็ยังจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต และหน้าที่การงาน ฉะนั้น การจัดการศึกษาในขั้นต้นของสถานศึกษา จึงต้องสร้างพื้นฐานสำหรับการศึกษตลอดชีวิตด้วยทักษะที่จำเป็น อาจกล่าวได้ 2 ประการ ดังนี้ (วิชัย ต้นศิริ, 2549)

1. ความสามารถและทักษะวิเคราะห์ข้อเท็จจริง และแนวความคิด ความสามารถและทักษะตรงนี้ หมายถึง ความสามารถในการใช้เหตุผล สามารถแยกแยะความถูกต้องความผิดของแนวคิดต่าง ๆ

2. ตามหลักตรรกวิทยา รวมทั้งมีความสามารถทักษะด้านสถิติตัวเลข รู้วิธีการที่ค้นหาข้อเท็จจริงและวิธีการที่จะศึกษาเรื่องต่าง ๆ รู้จักศึกษาข้อเท็จจริง สรุปข้อคิดเห็นของตนเอง และมีความอยากรู้อยากเห็นที่จะศึกษาด้วยตนเอง นั่นก็คือ การสอนคนให้อ่านหนังสือเป็น และอยากอ่านหนังสือ หากทำได้ก็บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

สรุปได้ว่า สถานศึกษา คือ สถานที่จัดการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพและความสามารถของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 58 โรงเรียน

แนวคิดในการพัฒนาสถานศึกษา

การบริหารจัดการสถานศึกษา ยึดหลักการ แนวคิด และทฤษฎีดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2. แนวคิดการพัฒนาทั้งโรงเรียน (Whole School Approach: WSA) การพัฒนาทั้งโรงเรียน เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ (full participation) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาไปพร้อมๆ กันอย่างเป็นระบบ โดยมีการดำเนินการอย่างครอบคลุมในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน อาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย การพัฒนาทั้งโรงเรียน มีขั้นตอนการดำเนินการ 6 ขั้นตอน (ทิสนา แจมณี และภายิต ประมวลศิลป์ชัย, 2547, น. 11-13) ดังนี้

- 2.1 ขั้นสำรวจ (E-explore)
- 2.2 ขั้นสนทนา แลกเปลี่ยนความคิด (C-converse)
- 2.3 ขั้นการวางแผน (P-plan)
- 2.4 ขั้นลงมือปฏิบัติตามแผน (I-implement)
- 2.5 ขั้นประเมินผลการดำเนินงาน (E-evaluation)
- 2.6 ขั้นการปรับปรุงแผนงาน (R-revision)

การพัฒนาทั้งโรงเรียน

การพัฒนาทั้งโรงเรียน มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. การบูรณาการเข้าสู่ระบบงาน (built-in) เป็นการนำเรื่องที่ต้องการนำเข้าสู่ระบบโรงเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบงาน และภาระงานที่ทำอยู่ปกติ
2. การจัดให้ครบวงจร (complete cycle) โดยนำเรื่องที่ต้องการเข้าไปในขั้นตอนต่างๆ ของระบบและภาระงาน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานและการประเมินผล
3. การพัฒนาให้ครอบคลุมทุกส่วนของระบบโรงเรียน (total development) โดยให้เรื่องที่ต้องการพัฒนา เป็นส่วนหนึ่งของทุกองค์ประกอบของโรงเรียน
4. การกำหนดปัจจัยพื้นฐาน (basic requirement) ที่เอื้อต่อการพัฒนา เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการทำกิจกรรมของเรื่องที่ต้องการ เช่น ระบบงาน กระบวนการทำงาน บุคลากร และ โครงสร้างของโรงเรียนทางกายภาพ เป็นต้น
5. ส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง (self development) โดยให้ฝ่ายต่างๆ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องประเมินตนเองเกี่ยวกับการดำเนินงาน และพัฒนาตนเองในเรื่องนั้นอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาอย่างต่อเนื่องดังกล่าว สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนางานวงจรคุณภาพของเดมिंग (Deming Cycle) คือเป็นการบริหารอย่างมีระบบ ตามกระบวนการคุณภาพ PDCA ที่มีการวางแผน (Plan) ลงมือปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบประเมินผล (Check) และกำหนดมาตรฐานและปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act)
6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ (full participation) โดยให้ทุกฝ่ายทุกคนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเรื่องนั้นบนพื้นฐานของความเข้าใจ การยอมรับ และตระหนัก

ในความสำเร็จ การจัดการในลักษณะดังกล่าว ต้องครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานที่เป็นองค์ประกอบหลักของงานในโรงเรียน คือ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมในโรงเรียน และกิจกรรมที่ทำร่วมกับชุมชน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาส่วนกลาง ไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีอิสระ และมีความคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันบริหารสถานศึกษา ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด (อุทัย บุญประเสริฐ, 2543, น. 9) แนวคิดหรือหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีดังนี้

การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษามากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก เป็นการบริหารแนวราบมากกว่าแนวตั้ง ตามทฤษฎีของ Y แมคเกรเกอร์ ที่มองคนในแง่ดี เห็นว่าธรรมชาติของคนชอบทำงาน มีความรับผิดชอบและใฝ่ดี จึงมอบอำนาจความไว้วางใจ ให้บริหารด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความยุ่งยากและเพิ่มปัญหามากขึ้นตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการกระจายอำนาจให้โรงเรียน จะทำให้สมาชิกในโรงเรียนมีส่วนร่วม โรงเรียนมีพลังอำนาจ และมีความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองให้ มีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วมและร่วมคิดร่วมทำ (Participation and Collaboration) คือการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน เพราะการที่บุคคลมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

การบริหารตนเอง (Self-Managing) โดยโรงเรียนจะมีอิสระในการบริหารจัดการ คิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเอง โดยมีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี ซึ่งหน่วยงานกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วมอบความไว้วางใจให้หน่วยปฏิบัติ สถานศึกษาสามารถบริหารด้วยตนเอง ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายแนวทาง ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันตาม ความพร้อมและสถานการณ์ของแต่ละโรงเรียน ที่เรียกว่าเอกภาพในนโยบาย แต่หลากหลายในวิธีปฏิบัติ

การตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) เป็นความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) ที่ยึดหลักว่า ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีหน่วยงานที่ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายของชาติ

การบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

การยึดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นการบริหารจัดการที่ดี ยึดหลักคุณธรรม โปร่งใส สนองประโยชน์ต่อองค์กร ชุมชน และประเทศชาติเป็นที่ตั้ง รวมทั้งหลักการสร้างอุปนิสัย เรื่อง Think Win-Win ที่มีข้อตกลงแบบ ชนะ-ชนะ ที่ต้องเกื้อกูลกันอย่างจริงจัง ทุกคนได้ประโยชน์ ไม่ทำให้ใครเสียหาย

หลักธรรมาภิบาล หรือหลักการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ได้เริ่มในภาคราชการ โดยมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ในหน่วยงานภาครัฐ ดำเนินการบริหารจัดการ โดยยึดหลักการ 6 หลัก โดยมีสาระสำคัญ (ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล, 2549, น. 3-5 และ สุทัศน์า สุทธิกุลสมบัติ, 2549, น. 1-2) ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (Rule of Law)

หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ลำเอียง ทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน

2. หลักคุณธรรม (Equity and Inclusiveness)

หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ข้าราชการต้องปรับทัศนคติ ในการทำงานโดยยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของการเป็นข้าราชการที่ดีมีคุณภาพ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนคนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส (Transparency and Accountability)

หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกหน่วยงาน ให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก มีกระบวนการให้ประชาชนมีการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการทุจริต คอรัปชั่น ได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญในสังคม และสร้างความสามัคคีกับประชาชน การมีส่วนร่วมทำได้โดยอิสระ ด้วยตัวเอง ด้วยวิธีทางแห่งประชาธิปไตย เช่น การให้ความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

5. หลักการรับผิดชอบ (Responsiveness)

ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นความพยายามให้ทุกฝ่าย ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด มีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม สนใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง กล้าที่จะตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อ การตัดสินใจนั้น

6. หลักความคุ้มค่า (Sufficient Value)

หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อส่วนรวม มีการพัฒนากระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

การบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) ปัจจุบัน โลกเปลี่ยนผ่าน (transformation) จากเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (industrial economy) มาสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ (knowledge – based economy) ทรัพยากรมนุษย์ที่มีการศึกษาและทักษะ จะเป็นสินทรัพย์ที่มีคุณค่าที่สุด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นตัวกลางในการสร้างและการกระจายความรู้ไปสู่การพัฒนา (วชิราพร อัจฉริยโกศล และคณะ, 2550, น. 214)

ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) หมายถึงบุคคลซึ่งมีความพร้อม มีความจริงใจ และสามารถที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร หรือเป็นบุคคลในองค์กรที่สามารถสร้างคุณค่าของระบบการบริหารงาน ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ ดังนั้น องค์กรจึงมีหน้าที่ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ปฏิบัติงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (ธงชัย สันติวงษ์, 2548, น. 2-3 และสมชาย หิรัญกิตติ, 2542, น. 1)

ลักษณะการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management: HRM) เป็นหน้าที่หน้าที่หนึ่งขององค์กร ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดจากการใช้พนักงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร และเป้าหมายเฉพาะบุคคล สถานศึกษาเป็นองค์กรสำคัญที่ต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์เป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงาน มีแนวคิดที่เกี่ยวข้อง (รมติ พิมลบรรยงค์, 2548 : 28-30) ดังนี้

ข้อแตกต่างระหว่างการบริหารบุคคลกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารงานบุคคล (Personal Management) คือ การจัดการเกี่ยวกับคน เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาโดยตรง เป็นการบริหารคนให้ทำงาน เพื่อประโยชน์ขององค์กรและตัวบุคคล

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) เป็นการฝึกกำลัง หรือบูรณาการในลักษณะของความเป็นผู้นำ ผู้บริหาร และการจัดการ ให้คนได้ทำงาน เพื่อประโยชน์ขององค์กร และตัวบุคคลด้วย

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษา มีหลักในการบริหารดังนี้

1. รับสมัครบุคคลเข้าทำงาน ฝึกอบรม และเสนอเงินเดือนเพื่อจูงใจ ให้ทำงาน
2. ให้ความสำคัญต่อผู้ร่วมงาน และบุคลากรในสถานศึกษา ในผลงานที่ทำ
3. พัฒนาบทบาทของผู้ร่วมงาน บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้โรงเรียนดีเด่นด้านการเรียนการสอน
4. สนับสนุนการพัฒนาผู้นำการบริหารและการพัฒนาอาชีพอย่างจริงจัง
5. การบริหารงาน มีการให้กำลังใจผู้ร่วมงาน และบุคลากรในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ได้ผลตามวัตถุประสงค์

การบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management : TQM)

การบริหารคุณภาพโดยรวม หรือ TQM ประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 3 ประการ (ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และคณะ, 2545, น. 58-64) ดังนี้

1. การให้ความสำคัญกับลูกค้า (Customer Oriented) พนักงานทุกคนต้องมีความสำนึกแห่งคุณภาพ และความเป็นเลิศ (Excellence) ต้องระลึกเสมอว่าผลงานของทุกคนมีผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้าหรือบริการที่ส่งมอบให้กับลูกค้า

2. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) การพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะก่อให้เกิดโมเมนตัม (Momentum) ทำให้การก้าวไปข้างหน้าของธุรกิจสะดวก คล่องตัว และมีประสิทธิภาพขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาระบบงานที่ซับซ้อนและครอบคลุมทั้งองค์กร ซึ่งต้องทำในทุกระดับและขั้นตอน โดยดำเนินการดังนี้

- 2.1 ศึกษา วิเคราะห์ ทบทวนข้อมูลการดำเนินการ และสภาพแวดล้อม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของระบบ และผลลัพธ์อย่างสร้างสรรค์ และต่อเนื่อง

- 2.2 พยายามหาวิธีการแก้ไขปัญหา และพัฒนาการดำเนินการที่เรียบง่าย แต่ให้ผลลัพธ์สูง

- 2.3 ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ เป็นธรรมชาติ และไม่สร้างความสูญเสียในการตรวจสอบ

3. สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วม (Employer Involvement) สมาชิกในองค์กรทุกคนตั้งแต่พนักงานระดับปฏิบัติการ จนถึงหัวหน้าคณะผู้บริหาร (Chief Executive Officers หรือ CEOs) ต้องมีความเข้าใจ และยอมรับในการสร้างคุณภาพสูงสุดให้เกิดขึ้น

ชวลิต พลราษฎร์ (2557, น. 13) ได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการ โรงเรียน หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของโรงเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานทางการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยมีผลมาจากแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนสู่คุณภาพ คือหลักการบริหารจัดการ วัตถุประสงค์ของโรงเรียน พันธกิจโรงเรียน กลยุทธ์ของโรงเรียน เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังนี้

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญกล่าวโดยสรุปผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำนโยบาย แนวคิดและวิสัยทัศน์ที่เป็นประโยชน์สู่การปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความสามารถและมีคุณธรรมทางการบริหารจัดการที่ส่งผลที่ดีต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทในด้านการสนับสนุนอำนวยความสะดวกแก่บุคลากร เป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความต้องการ ความแตกต่าง ความถนัด ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของทีมงานเป็นสิ่งสำคัญ

1. การบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารจัดการด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร กำหนดแหล่งเรียนรู้ ออกแบบการวิจัยในชั้นเรียน ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน และออกแบบการประเมินผลผู้เรียนเพื่อสอดคล้องกับประชาคมอาเซียน

2. การบริหารงบประมาณ คือ การบริหารการเงินเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และตรวจสอบได้รวมถึงการจัดการอย่างเป็นระบบสากลตามมาตรฐานการจัดการของประชาคมอาเซียน

3. การบริหารงานบุคคล เป็นการบริหารที่สถานศึกษามีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคล ตั้งแต่การสรรหา การคัดเลือก การพัฒนา การให้ค่าตอบแทน โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

4. การบริหารงานทั่วไป เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีระบบข้อมูลที่ทันสมัย สำหรับสนับสนุนงานวิชาการ มีความคล่องตัว ใช้บุคลากรน้อยและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ให้ดี สามารถเชื่อมโยงกับประชาคมอาเซียนได้

การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญ

ในการแก้ปัญหาโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด การแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้ผู้ได้บังคับบัญชา ในอีกประเด็นหนึ่ง เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่กำหนด

การบริหารผลสำเร็จอย่างสมดุล หมายถึง การบริหารการศึกษาประกอบด้วย 4 มุมมอง คือ มุมมองด้านนักเรียน มุมมองด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา และมุมมองด้านงบประมาณและทรัพยากร และทั้ง 4 มุมมองนั้นมีการดำเนินการ 4 ขั้นตอนคือ

1. กำหนดวัตถุประสงค์
  2. กำหนดตัวชี้วัดเพื่อตรวจสอบกระบวนการตามวัตถุประสงค์
  3. กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ
  4. กำหนดแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่องค์กรจะจัดทำเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด
- วัตถุประสงค์ของโรงเรียน**

วัตถุประสงค์ของโรงเรียน หมายถึง ภาพความสำเร็จของโรงเรียน ได้แก่ ศักยภาพของนักเรียน สมรรถนะของครู สมรรถนะของผู้บริหาร คุณภาพของโรงเรียน และการยอมรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

คุณภาพของนักเรียน หมายถึง นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านและการค้นคว้า สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นคนดีมีคุณธรรม รู้จักคิด วิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิต ในสังคมยุคใหม่ ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงต่อเนื่องตลอดชีวิต ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพโดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์ สืบสานวิถีวัฒนธรรมไทยอย่างมั่นใจในตนเอง เป็นคนดีคนเก่งอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะของครู หมายถึง ครูมีทักษะวิชาชีพในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสมกับนักเรียน

มีความกระตือรือร้น สนใจ ใส่ใจ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพ อย่างเต็มกำลังความสามารถ

สมรรถนะผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตร นวัตกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

คุณภาพของโรงเรียน หมายถึง การจัดการศึกษาจนเกิดผลผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แข่งขันได้ในระดับสากล ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐานชาติ สามารถพัฒนาสู่มาตรฐานสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย มีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนา ศักยภาพผู้เรียนและมีความเป็นประชาธิปไตย

การยอมรับและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง ผู้ปกครองให้การยอมรับ เชื่อถือ มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

ภารกิจโรงเรียน

โครงสร้างโรงเรียน หมายถึง ขอบข่ายและภารกิจของโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39 ให้กระทรวง ศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ การศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงาน บุคคล และการบริหารทั่วไป

การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการทางด้านวิชาการภายในและภายนอก โรงเรียน ได้แก่ การพัฒนาสาระหลักสูตรสถานศึกษาและการหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนด้าน การวิชาการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะ แนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนมีความ เข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีในการศึกษา

การบริหารงบประมาณ หมายถึง การบริหารจัดการโรงเรียนในด้านการจัดทำแผน งบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินงบประมาณ การอนุมัติ การใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร การขอโอนและการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ การรายงานผล การเบิกจ่ายงบประมาณการตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ การใช้ผลผลิตจางบ ปรมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา การวางแผนพัสดุ การกำหนดรูปแบบรายการ หรือลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้

เงินงบประมาณ การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำ จัดหาพัสดุควบคุมดูแล บำรุงรักษาเงิน การเก็บรักษาและจำหน่ายพัสดุ การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงินการนจำเงินส่งคลัง การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

การบริหารงานบุคคล หมายถึง การบริหารจัดการ โรงเรียนในด้านอัตรากำลัง การปรับเปลี่ยนตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การลา การประเมินผลการปฏิบัติงาน การดำเนินการทางวินัย การจัดทำทะเบียนประวัติ การส่งเสริมวิทยฐานะ มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ การขอรับใบอนุญาต และ การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

การบริหารทั่วไป หมายถึง การบริหารจัดการ โรงเรียนในด้านการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษา การวางแผนการบริหารการศึกษา งานวิจัย เพื่อพัฒนานโยบายและแผน การจัดการระบบการบริหารและการพัฒนาองค์กร การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดำเนินงานธุรการ การดูแลอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การนำเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือ เลิกสถานศึกษา การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา การทัศนศึกษา งานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา การประสานราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การรายงานผลการปฏิบัติงาน การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน และ แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

กลยุทธ์การดำเนินการ

กลยุทธ์การดำเนินการ หมายถึง กลยุทธ์ของโรงเรียน ได้แก่ แนวทาง วิธีการสร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ดี การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร การเพิ่มสมรรถนะของโรงเรียน การระดมสรรพกำลังและเครือข่ายอุปถัมภ์ การสร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ดี คล่องตัวมีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม

การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพ

การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้มีทักษะวิชาชีพ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

การเพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

การระดมสรรพกำลัง สร้างระบบเครือข่ายอุปถัมภ์การศึกษาที่เข้มแข็ง อันเกิดจากพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กร ประชาสังคม ในรูปแบบของผู้อุปถัมภ์และผู้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติพัฒนา

เงื่อนไขความสำเร็จ

เงื่อนไขความสำเร็จ หมายถึง วิธีการและสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียน กระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน การเรียนรู้และการพัฒนา งบประมาณและทรัพยากร คุณลักษณะของนักเรียน หมายถึง นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้เรียนเป็น มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิต มีคุณธรรม มั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก มีความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมีบรรยากาศและวัฒนธรรมการปฏิบัติงานและกัลยามิตร ผนึกกำลังสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ มีเอกลักษณ์โดดเด่น โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา สร้างโอกาสและดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้บริการทางการศึกษาได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย จัดบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนที่ยืดหยุ่น เน้นการบูรณาการเรียนรู้และดำรงชีวิต จัดระบบการประกันคุณภาพ เพิ่มระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้นเป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

การเรียนรู้และพัฒนา หมายถึง ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคลากร ทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความสามารถและจิตวิญญาณในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษางบประมาณและทรัพยากร หมายถึง โรงเรียนมีระบบภาคีเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญที่เลี้ยงศึกษานิเทศก์ ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีทำทรัพยากรที่เหมาะสม ใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

จากทฤษฎีข้างต้น สรุปได้ว่าการบริหารจัดการสถานศึกษา คือ กระบวนการพัฒนา ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรยึดหลักธรรมาภิบาล จัดการทรัพยากรมนุษย์ กระบวนการบริหารที่มุ่งผลสำเร็จที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

ความสำคัญและความเป็นมาของประชาคมอาเซียน

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ (2552 , น.1-5) ได้ให้รายละเอียดไว้ว่า คำว่า “ASEAN” เป็นคำย่อมาจาก “Association of Southeast Asian Nations” แปลเป็นภาษาไทยอย่างเป็นทางการ โดยกระทรวงการต่างประเทศของไทย ว่า “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” เป็นที่มาของชื่อ “ASEAN” ปรากฏในคำประกาศปฏิญญาอาเซียน ที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ว่า “รัฐมนตรีแห่งสภาพหุชาติมิตรด้านการเมือง/รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอินโดนีเซีย รองนายกรัฐมนตรีแห่งมาเลเซีย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศฟิลิปปินส์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสิงคโปร์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทย ประกาศ ณ ที่นี้ ให้ก่อตั้งสมาคมเพื่อความร่วมมือแห่งภูมิภาคสำหรับประเทศแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยให้ใช้ชื่อว่า Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)” และคำว่า “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) เป็นการสร้างสังคมภูมิภาคให้พลเมืองของทั้งสิบรัฐสมาชิกอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างฉันญาติมิตรในครอบครัวเดียวกัน หรือเป็นเพื่อนร่วมชุมชนคนหมู่บ้านเดียวกัน อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศ ในภูมิภาค ชำรงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกีดกันคืออยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา

ปัจจุบัน บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทำให้อาเซียนต้องเผชิญ สิ่งท้าทายใหม่ๆ อาทิ โรคระบาด การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ อีกทั้งยังมีความจำเป็นต้องรวมตัวกันเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถทางการแข่งขันกับประเทศในภูมิภาคใกล้เคียง และในเวทีระหว่างประเทศ ผู้นำอาเซียนจึงเห็นพ้องกันว่า อาเซียนควรจะร่วมมือกันให้เหนียวแน่น เข้มแข็ง และมั่นคงยิ่งขึ้น จึงได้ประกาศ “ปฏิญญาวาด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2” (Declaration of ASEAN Concord II) ซึ่งกำหนดให้มีการสร้างประชาคมอาเซียนที่ประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่

1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community - APSC) มุ่งให้ประเทศกลุ่มสมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข แก้ไขปัญหาหารือระหว่างกัน โดยสันติวิธี มีเสถียรภาพและความมั่นคงรอบด้าน เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของเหล่าประชาชน

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) มุ่งเน้นให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน เพื่อให้ประเทศสมาชิกสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้โดย

3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community - ASCC) มุ่งหวังให้ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีความมั่นคงทางสังคม มีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน และมีสังคมแบบเออีอาร์ โดยจะมีแผนงานสร้างความร่วมมือ 6 ด้าน คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน การลดช่องว่างทางการพัฒนา

ซึ่งต่อมาผู้นำอาเซียนได้ตกลงให้เกิดความร่วมมือในประชาคมอาเซียนภายในปี 2558

จุดประสงค์หลักของอาเซียน

ปฏิญญากรุงเทพฯ ได้ระบุวัตถุประสงค์สำคัญ 7 ประการของการจัดตั้งอาเซียน ได้แก่

1. ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร
2. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค
3. เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจพัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค
4. ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
5. ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในรูปของการฝึกอบรมและการวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
6. เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนการปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม
7. เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอก องค์การ ความร่วมมือแห่งภูมิภาคอื่นๆ และองค์การระหว่างประเทศ

ภาษาอาเซียน

ภาษาทางการที่ใช้ในการติดต่อประสานงานระหว่างประเทศสมาชิก คือ ภาษาอังกฤษ

คำขวัญของอาเซียน

"หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม" (One Vision, One Identity, One Community)

อัตลักษณ์อาเซียน

อาเซียนจะต้องส่งเสริมอัตลักษณ์ร่วมกันของตนและความรู้สึกเป็นเจ้าของในหมู่ประชาชนของตน เพื่อให้บรรลุชะตา เป้าหมาย และคุณค่าร่วมกันของอาเซียน

สัญลักษณ์อาเซียน คือ ดวงตราอาเซียนเป็น รูปมัดรวงข้าว สีเหลืองบนพื้นวงกลม สีแดง ล้อมรอบด้วยวงกลมสีขาว และสีน้ำเงิน รวงข้าวสีเหลือง 10 ต้น หมายถึง ความใฝ่ฝันของบรรดา สมาชิกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้ง 10 ประเทศ ให้มีอาเซียนที่ผูกพันกันอย่างมีมิตรภาพและเป็น หนึ่งเดียว วงกลม เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงเอกภาพของอาเซียน ตัวอักษรคำว่า asean สีน้ำเงิน อยู่ใต้ ภาพรวงข้าว แสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกันเพื่อความมั่นคง สันติภาพ เอกภาพ และ ความก้าวหน้าของประเทศสมาชิกอาเซียน

สีเหลือง : หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง

สีแดง : หมายถึง ความกล้าหาญและการมีพลวัติ

สีขาว : หมายถึง ความบริสุทธิ์

สีน้ำเงิน : หมายถึง สันติภาพและความมั่นคง

ธงอาเซียน

ธงอาเซียนเป็นธงพื้นสีน้ำเงิน มีดวงตราอาเซียนอยู่ตรงกลาง แสดงถึงเสถียรภาพ สันติภาพ ความสามัคคี และพลวัตของอาเซียน

สีของธงประกอบด้วย สีน้ำเงิน สีแดง สีขาว และสีเหลือง ซึ่งเป็นสีหลักในธงชาติของ บรรดาประเทศสมาชิกของอาเซียนทั้งหมด

วันอาเซียน กำหนดให้วันที่ 8 สิงหาคม ของทุกปี เป็นวันอาเซียน

เพลงประจำอาเซียน (ASEAN Anthem) คือ เพลง ASEAN WAY

กฎบัตรอาเซียน

กฎบัตรอาเซียน กำหนดให้อาเซียนและประเทศสมาชิกปฏิบัติตามหลักการดังต่อไปนี้

1. เคารพเอกราช อธิปไตย ความเสมอภาค บูรณภาพแห่งดินแดน และอัตลักษณ์แห่งชาติ ของรัฐสมาชิกอาเซียนทั้งปวง

2. ผูกพันและรับผิดชอบร่วมกันในการเพิ่มพูนสันติภาพ ความมั่นคง และความมั่งคั่งของ ภูมิภาค

3. ไม่รุกรานหรือข่มขู่ว่าจะใช้กำลังหรือการกระทำอื่นใดในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย ระหว่างประเทศ

4. ระงับข้อพิพาทโดยสันติ

5. ไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐสมาชิกอาเซียน

6. เคารพสิทธิของรัฐสมาชิกทุกรัฐในการชำระประชาชาติของตนโดยปราศจากการ แทรกแซง การบ่อนทำลาย และการบังคับจากภายนอก

7. ปรีกษาหาหรือที่เพิ่มพูนขึ้นในเรื่องที่มีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อผลประโยชน์ร่วมกันของอาเซียน

8. ยึดมั่นต่อหลักนิติธรรม ธรรมาภิบาล หลักการประชาธิปไตยและรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญ

9. เคารพเสรีภาพพื้นฐาน การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม

10. ยึดถือกฎบัตรสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ที่ รัฐสมาชิกอาเซียนยอมรับ

11. ละเว้นจากการมีส่วนร่วมในการคุกคามอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดนหรือเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจของรัฐสมาชิกอาเซียน

12. เคารพในวัฒนธรรม ภาษา และศาสนาที่แตกต่างกันของประชาชนอาเซียน

13. มีส่วนร่วมกับอาเซียนในการสร้างความสัมพันธ์กับภายนอกทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยไม่ปิดกั้นและไม่เลือกปฏิบัติ

14. ยึดมั่นในกฎการค้าพหุภาคีและระบอบของอาเซียน

อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและเป็นตัวอย่างของการรวมตัวของกลุ่มประเทศที่มีพลังต่อรองในเวทีการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ความก้าวหน้าของอาเซียนมีปัจจัยจากความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างรัฐสมาชิก อันก่อให้เกิดบรรยากาศที่สร้างสรรค์และเอื้อต่อความร่วมมือระหว่างกัน ทำให้สถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เปลี่ยนผ่านจากสภาวะแห่งความตึงเครียดและการเผชิญหน้าในยุคสงครามเย็นมาสู่ความมีเสถียรภาพ ความมั่นคงและความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในปัจจุบัน

อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและเป็นตัวอย่างของการรวมตัวของกลุ่มประเทศที่มีพลังต่อรองในเวทีการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ความก้าวหน้าของอาเซียนมีปัจจัยจากความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างรัฐสมาชิก อันก่อให้เกิดบรรยากาศที่สร้างสรรค์และเอื้อต่อความร่วมมือระหว่างกัน ทำให้สถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เปลี่ยนผ่านจากสภาวะแห่งความตึงเครียดและการเผชิญหน้าในยุคสงครามเย็นมาสู่ความมีเสถียรภาพ ความมั่นคงและความร่วมมืออย่างใกล้ชิด

การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเพื่อก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 นับเป็นเรื่องสำคัญและเร่งด่วนของประเทศในวันนี้ พิชราวลัย วงศ์บุญสินและคณะ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนากุศลกรและผลิตภาพบุคลากรเพื่อรองรับการเปิดเสรีอาเซียน เน้นศึกษาการเปิดเสรีการศึกษา มีที่ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายของความรู้ภาษา และวัฒนธรรม และจะ

มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลง การบริการด้านการศึกษานับเป็นสาขาหนึ่งของการค้าบริการในบริบทของการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งการเปิดเสรีด้านการศึกษาของไทยจัดได้ว่าอยู่ในบริบทแวดล้อม 2 ระดับ ได้แก่

1. ระดับพหุภาคี โดยอยู่ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services : GATS) ขององค์การการค้าโลก หรือที่เรารู้จักกันในนาม WTO (World Trade Organization)

2. ระดับภูมิภาคอาเซียน โดยอยู่ภายใต้ความตกลงการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services : AFAS)

โดยการเปิดเสรีการค้าบริการในระดับภูมิภาคอาเซียน อิงหลักการตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการขององค์การการค้าโลก แต่เน้นให้เป็นไปในลักษณะที่กว้างและลึกกว่าที่ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ผูกพันไว้ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการขององค์การการค้าโลก ซึ่งการเปิดเสรีการค้าบริการของอาเซียน มีการจัดทำข้อผูกพันในด้านการเข้าสู่ตลาด (Market Access) และการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) และมีรูปแบบการค้าบริการ 4 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 (Mode 1) ได้แก่ การให้บริการข้ามพรมแดน (Cross Border Supply) เช่น การที่ประเทศมาเลเซียสั่งซื้อโปรแกรมเพื่อการศึกษาจากประเทศสิงคโปร์

รูปแบบที่ 2 (Mode 2) ได้แก่ การบริโภคบริการในต่างประเทศ (Consumption Abroad) เช่น การที่นักศึกษาจากประเทศลาวเดินทางไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่ประเทศอินโดนีเซีย

รูปแบบที่ 3 (Mode 3) ได้แก่ การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ (Commercial Presence) เช่น การที่มหาวิทยาลัยจากประเทศไทยไปตั้งสาขาที่ประเทศพม่า

รูปแบบที่ 4 (Mode 4) ได้แก่ การเคลื่อนย้ายบุคคลากร (Movement of Natural Persons) เช่น การที่ครูจากประเทศฟิลิปปินส์เดินทางไปสอนภาษาอังกฤษที่ประเทศเวียดนาม

ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนมีลักษณะการเปิดเสรีด้านการศึกษาที่เป็นไปในรูปแบบเดียวกับกลุ่มประเทศสมาชิกขององค์การการค้าโลก โดยมีการเปิดเสรีในระดับที่มากกว่าสำหรับรูปแบบการค้าบริการรูปแบบที่ 1 และ 2 เมื่อเทียบกับรูปแบบที่ 3 และ 4 โดยหลายประเทศมีข้อจำกัดสำหรับรูปแบบการค้าบริการรูปแบบที่ 3 และยังคงแทบจะไม่มีมีการเปิดเสรีในกรณีของรูปแบบที่ 4

ประเทศไทยมีระดับการเปิดเสรีด้านการศึกษาในระดับค่อนข้างมากมีข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาในทุกระดับการศึกษา และในหลายประเภทของการศึกษาในแต่ละ

ระดับโดยจัดว่ามีจำนวนของระดับและประเภทของการศึกษาที่มีข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการ ด้านการศึกษามากกว่าประเทศส่วนใหญ่ในอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา ประเทศไทยมีข้อผูกพันที่ครอบคลุมทุกประเภทของการศึกษาใน 2 ระดับนี้

ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของนายชิน วรณ บุณยเกียรติ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เคยบรรยายพิเศษเรื่อง "การเตรียมพร้อมด้านการศึกษาของไทย เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558" ไว้ว่า ประเทศไทยเป็นผู้นำในการก่อตั้งสมาคมอาเซียน มีศักยภาพในการเป็นแกนนำในการสร้างประชาคมอาเซียนให้เข้มแข็ง ภายใต้ยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์เดี่ยว เอกลักษณ์เดี่ยว และประชาคมเดี่ยว เพื่อความเจริญมั่นคงของประชากร ทรัพยากร และเศรษฐกิจ

ภายใต้การก่อตั้งนี้จะต้องยึดหลักสำคัญ คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน การศึกษานั้นจัดอยู่ในประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาคมด้านอื่นๆ มีความเข้มแข็ง เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน

การเตรียมความพร้อมของการศึกษาไทย

การเตรียมความพร้อมของการศึกษาไทย มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. การสร้างประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา ให้ประเทศไทยเป็น Education Hub มีการเตรียมความพร้อมในด้านกรอบความคิด คือ แผนการศึกษาแห่งชาติ ที่จะมุ่งสร้างความตระหนักรู้ของคนไทยในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้ เป็นคนของประชาคมอาเซียน พัฒนาสมรรถนะให้พร้อมจะอยู่ร่วมกันและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้าน การศึกษา โดยให้มีการร่วมมือกันใน 3 ด้านคือ ด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา

2. ขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา ด้วยการสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ หลักสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในประเทศอาเซียน มีการเพิ่มครูที่จบการศึกษาด้านภาษาอังกฤษเข้าไปในทุกๆระดับชั้นการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนไทยสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับภาคเอกชนในการรับอาสาสมัครเข้ามาสอนภาษาต่างประเทศ รวมถึงวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจกันของประเทศในประชาคม ส่วนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นั้น จะพัฒนาตามหลัก 3N ได้แก่ NedNet (National Education Network) โครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ NEIS (National Education Information System) ศูนย์กลางรวบรวม จัดเก็บ และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา NLC (National Learning Center) ศูนย์การเรียนรู้แห่งชาติ เพื่อให้ผู้เรียน

ได้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา มีการพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นพลเมืองอาเซียน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ความเอื้ออาทร โดยใช้การศึกษาเป็นกลไกในการสร้างวัฒนธรรมใหม่ นักศึกษาที่จบจากอาชีวศึกษาจะต้องเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ มีทักษะการทำงานร่วมกันในประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ ยังต้องส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านอาเซียนศึกษา เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาไปสู่ประชาคมอาเซียนและสากลต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดกรอบและแนวทางในการปฏิบัติด้านการศึกษาของไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน ปี 2558 ที่จะถึงนี้ โดยกำหนดกรอบอาเซียนแนวทางการศึกษาไทยดังนี้

1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สป.) ดำเนินงานภายใต้กรอบรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน กรอบประชาคมอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา เสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน และการจัดตั้งสถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาผู้บริหารการศึกษา

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีโครงการ Education Hub School และอยู่ระหว่างดำเนิน โครงการ Spirit of ASEAN (Sister/Partner School และ Buffer School) สำหรับกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้วในปี 2554 คือการพัฒนาหลักสูตรและสื่อเกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งกิจกรรมค่ายเยาวชนเพื่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

3. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา มาเลเซีย-อินโดนีเซีย-ไทย การประชุมอย่างไม่เป็นทางการระหว่างผู้บริหารระดับสูงด้านการอุดมศึกษา และการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการอุดมศึกษาอาเซียน

4. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) โครงการเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เกษตรนานาชาติ จัดการเรียนการสอนบริการสังคมร่วมกับนักศึกษาสิงคโปร์ โครงการแลกเปลี่ยนกับ Institute Of Technical Education Collage East, Singapore โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิคลาว แลกเปลี่ยนนักศึกษาทวิภาคี ระดับ ปวส.กับบรูไนฯ โรงเรียนพระราชทานฯ วิทยาลัยกำแพงเพชร เด็ดขาด กัมพูชา ร่วมมือกับ SEAMEO SEAMOLEC ประเทศอินโดนีเซีย จัดการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จัดโครงการสัมมนาการวิจัยการศึกษาไทย-มาเลเซีย บรรยายทางวิชาการเรื่องความตระหนักเรื่องการก้าวสู่อาเซียน บรรยายเรื่องการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนและคนด้อยโอกาสให้กับผู้แทนมาเลเซีย โครงการพัฒนานโยบายการศึกษาสู่อาเซียน : กรณีศึกษาไทย-ลาว-เวียดนาม โครงการความร่วมมือไทย-ลาว โครงการความร่วมมือไทย-เวียดนาม

6. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) จัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ประเทศเพื่อนบ้าน อบรมเทคนิคการจัดนิทรรศการ การนำเสนอข้อมูล ส่งเสริมความรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพชุมชนในศูนย์วิทยาศาสตร์ของประเทศเพื่อนบ้าน

7. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ความรู้เรื่องอาเซียนแก่บุคลากร ใน สช. และโรงเรียนเอกชน สนับสนุนโรงเรียนเข้าแข่งขันกีฬา ประถมศึกษาอาเซียนครั้งที่ 3 ที่ประเทศอินโดนีเซีย โครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนมัธยมศึกษาปี 2552 กับสิงคโปร์ ร่วมสัมมนาวิชาการและนิทรรศการการศึกษาไทยที่ประเทศเวียดนาม

8. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา คุรุสภาได้เข้าร่วมเป็นภาคีองค์กรสมาชิกสภาครูอาเซียน โดยร่วมกับองค์กรครูในกลุ่มประเทศอาเซียน 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ก่อตั้งขึ้นในปี 2521 ปัจจุบันมีภาคีสมาชิก 23 องค์กรจาก 9 ประเทศ

9. เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-ASEAN University Network) ได้จัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนนักศึกษาภายในอาเซียน มีการพัฒนาหลักสูตร และ การประเมินหลักสูตรในสาขาวิชา ต่างๆ เช่น เคมี คอมพิวเตอร์ วิศวกรรมศาสตร์ ฯลฯ

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ ยังได้พิจารณาแนวทางการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา เพื่อกำหนดเป็นนโยบายดังนี้

1. การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558

2. การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชน ให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม และการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน

3. การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมทางอาชีพทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

4. การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีทางการศึกษาในอาเซียน เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับด้านการศึกษา การพัฒนา

ความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

5. การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน รมต.ศช. ได้มอบหมายให้องค์กรหลักเตรียมจัดทำแผนการดำเนินงานและแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมการรองรับในเรื่องดังกล่าว โดยให้พิจารณาถึงระบบการศึกษาในอาเซียน และนโยบายของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างแท้จริงในอาเซียนต่อไป

การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2553-2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา มาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคม อาเซียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการ ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคม อาเซียนและได้กำหนดเป็นแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาต้นแบบมีรายละเอียดในแต่ละ ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ

1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน สภาพปัจจุบัน กำหนดวิสัยทัศน์ดำเนินการ โดยกรรมการบริหารโรงเรียนพร้อมหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูที่รับผิดชอบ ASEAN Focus School ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์โดยวิสัยทัศน์ ที่กำหนด ได้แก่โรงเรียนพัฒนาระบบการบริหารเป็นโรงเรียนมาตรฐานสู่สากลด้วยการยกระดับ คุณภาพให้ สูงขึ้น มีการพัฒนาหลักสูตรรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีศักยภาพ เป็นพลโลก

ความคาดหวังโรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์หลักสูตรการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนไว้ ในหลักสูตรสถานศึกษา วิสัยทัศน์ที่กำหนดได้แก่ โรงเรียน ได้รับการพัฒนาเป็นโรงเรียนมาตรฐาน สู่สากล มีระบบการบริหาร ที่เทียบเคียงมาตรฐานมุ่งเน้น นักเรียนมีคุณภาพ เป็นพลโลก ควบคู่กับ การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนความเป็นเลิศ Excellence Schools กำหนดความรู้ความคิดอัน ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสังคมโลก

1.2 การจัดทำพันธกิจของโรงเรียน สภาพปัจจุบันการจัดทำพันธกิจโรงเรียนดำเนินการ โดยแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ ASEAN Focus School ประกอบด้วยหัวหน้ากลุ่มสาระ การ เรียนรู้ และครูที่รับผิดชอบ ASEAN Focus School ของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน พันธกิจที่กำหนด ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนและนักเรียนได้รับการพัฒนาเพื่อ ก้าวสู่ มาตรฐานสากลและเป็นพลโลก พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาด้วยระบบคุณภาพเทียบเคียง

มาตรฐานสู่สากล สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา องค์กร ชุมชน เครือข่าย นานาชาติในการพัฒนาการจัดการศึกษาสู่สากล

ความคาดหวัง โรงเรียนพัฒนาสู่มาตรฐานสากลและพัฒนานักเรียนให้เป็นพลโลกต่อไป การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้พื้นฐานดำเนินการ บริหารจัดการสู่ประชาคมอาเซียน การรู้เขารู้เรา เน้นภาษาเพื่อการสื่อสารวัฒนธรรมความเป็นอยู่และสังคมเศรษฐกิจเน้นการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ คนคือศูนย์กลางการพัฒนา และการปรับตัว ปรับการคิด เน้นการคิดตระหนักสู่ความเป็นหุ้นส่วน ใน 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน

1.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สภาพปัจจุบัน การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาดำเนินการ โดยรองผู้อำนวยการ โรงเรียน กรรมการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูที่รับผิดชอบ ASEAN Focus School ของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะสั้น และระยะยาว โดยเน้นการจัดการเรียน การสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล ด้วยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา

ความคาดหวัง การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาดำเนินการ จัดทำแผนระยะสั้นและแผนพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาระยะยาวโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา มีการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเปิดเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแทรกเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา

1.4 การร่วมกับชุมชนในการระดมทรัพยากร สภาพปัจจุบัน การร่วมกับชุมชนในการระดมทรัพยากรเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล ด้วยความร่วมมือจากรัฐบาลและการสนับสนุนจากบริษัท เอกชน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้ปกครองเครือข่าย สมาคมศิษย์เก่า สมาคมผู้ปกครอง ร่วมกันระดมทรัพยากรและ สร้างเครือข่ายนานาชาติ

ความคาดหวัง การร่วมกับชุมชนในการระดมทรัพยากรดำเนินการ โดยโรงเรียนร่วมกับชุมชนจัดหา หลักสูตรและจัดทำแผนพัฒนาระบบการบริหารเพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล การจัดประชุมผู้ปกครอง ผู้ปกครองเครือข่าย คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ขอการสนับสนุนจากชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลฯลฯ พร้อมด้วยองค์กรภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันวางแผนในการระดมทรัพยากร

1.5 รูปแบบการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน สภาพปัจจุบัน รูปแบบที่โรงเรียนใช้ในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ การจัดศูนย์อาเซียน การพัฒนาปรับกระบวนการพัฒนาครูให้มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาให้กับครู ใน

โรงเรียน จัดครูผู้สอนต่างชาติมาสอน บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และการจัดการเรียน การสอน โดยใช้โครงงานผ่านเว็บไซต์ British Council Connecting Classrooms

ความคาดหวัง การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียน การสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายด้วยการ บูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การพัฒนาปรับกระบวนการพัฒนาครู การส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาเซียน การพัฒนาครู ในโรงเรียนทุกคนให้สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการจัดอบรมสัมมนาศึกษาดูงานทั้ง ในประเทศและต่างประเทศ

1.6 วิธีการพัฒนาครู สภาพปัจจุบัน วิธีการพัฒนาครูที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ การประชุมชี้แจง ให้ความรู้การส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการอบรม การศึกษาดูงาน การจัดเวลาให้ครูได้ฝึกใช้ภาษา กับครูชาวต่างชาติ การส่งเสริมสนับสนุนให้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การติดตามข่าวสาร ต่าง ๆ และการส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมนำเสนอผลงานในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

ความคาดหวัง วิธีการพัฒนาครูที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ ประชุมชี้แจงให้ความรู้ ในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนการจัดทำ Intensive workshop การมอบหมายให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สอดแทรกการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน เข้าไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การกำหนดให้ครูทุกคนเข้าเรียนภาษาตามตาราง ที่กำหนดใช้แหล่งเรียนรู้จากตัวบุคคลเจ้าของภาษา และแหล่งเรียนรู้จากศูนย์อาเซียนการส่งเสริมให้ครู ที่เป็นตัวแทนไปร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียน การส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการอบรม การศึกษาดูงานร่วม โครงการกับโรงเรียนในโครงการฯ และร่วมกิจกรรมนำเสนอผลงาน

1.7 การนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน สภาพปัจจุบัน โรงเรียนมีการนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนโดยจัดทำคำสั่งคณะกรรมการติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนในโรงเรียน จัดประชุมครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ นิเทศติดตามผลการจัดการเรียนรู้ของครูและมีการดำเนินงาน โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มพันธมิตรผ่าน British Council Connection Classrooms ของกลุ่มกรุงเทพมหานคร

ความคาดหวัง การนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนดำเนินการโดยจัดทำคำสั่งคณะกรรมการติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนในโรงเรียน มีการดำเนินงานโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม Bangkok-Java-Hariagency และขยายไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น อินโดนีเซีย ใต้หวัน มาเลเซีย เวียดนาม อังกฤษ ฯลฯ และมีกระบวนการนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียนที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง

1.8 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน สภาพปัจจุบัน โรงเรียนมีการนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยจัดทำคำสั่งคณะกรรมการติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนในโรงเรียน จัดประชุมครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ นิเทศติดตามผลการจัดการเรียนรู้ของครูและมีการดำเนินงาน โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม พันมิตรผ่าน British Council Connection Classrooms ของกลุ่มกรุงเทพมหานคร

ความคาดหวัง การนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนดำเนินการโดยจัดทำคำสั่งคณะกรรมการติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนในโรงเรียน มีการดำเนินงานโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม Bangkok-Java-Hariagecy และขยายไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น อินโดนีเซีย ใต้หวัน มาเลเซีย เวียดนาม อังกฤษ ฯลฯ และมีกระบวนการนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียนที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง

1.9 สื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนมีสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ การจัดซื้อหนังสือ วารสาร วิทยุทัศน์ชาติต่าง ๆ ของอาเซียน รวมทั้งมีศูนย์ทรัพยากร ทางการศึกษา ห้อง E-Learning ห้องสมุด โรงเรียนห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จัดทำป้ายนิเทศให้นักเรียนได้ศึกษาตามแหล่งเรียนรู้จากเว็บไซต์ต่างๆ การจัดให้มีศูนย์อาเซียนศึกษา มีห้องศูนย์เทคโนโลยี มีสื่อเกี่ยวกับอาเซียนอย่างเพียงพอ การจัดมุม ASEAN Focus School ภายในห้องสมุดการเรียนรู้ภาษาอาเซียน และพิพิธภัณฑ์แบบพื้นถิ่น ระยะสั้นและระยะยาว

ความคาดหวัง โรงเรียนมีสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ การจัดหาแหล่งเรียนรู้ภาษาอาเซียนศึกษาในโรงเรียน เน้นการจัดการความรู้ การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดมุม ASEAN Focus School ภายในห้องสมุด การจัดให้มีห้องที่จัดสื่อสำหรับอาเซียน โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาอาเซียนและ พิพิธภัณฑ์แบบพื้นถิ่นระยะสั้นและระยะยาว การส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการอบรม การศึกษาดูงาน ร่วมโครงการกับโรงเรียนในโครงการฯเพื่อนามาปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน และการส่งเสริมให้นักเรียนอาสาอาเซียนและนักเรียนอื่น ๆ มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน สามารถใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ครูและนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องอาเซียนมากขึ้น

1.10 การใช้ห้องเรียนห้องปฏิบัติการที่ส่งเสริมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนใช้ห้องปฏิบัติการที่ส่งเสริมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยการสอนในห้องศูนย์

เทคโนโลยี ห้องอาเซียนศึกษาและห้องปฏิบัติการทางภาษา การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน รวมทั้งใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน ห้องพิเศษ

ความคาดหวังการจัดให้มีห้องเรียนศูนย์อาเซียน ชมรมอาเซียน การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาอาเซียนศึกษาพร้อมทั้งพัฒนาครูทั้งโรงเรียนให้ตระหนักถึงความสำคัญและหาวิธีให้ความรู้แก่ผู้เรียนในการน่านักเรียนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การจัดให้มีห้องพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาและสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและการจัดมุกมุกของโรงเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1.11 การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยการจัดให้มีห้องศูนย์เทคโนโลยี การจัดให้มีครูสอนภาษาในกลุ่มประเทศ สมาชิกอาเซียน เช่น กาดาล็อก มลายู การเชิญธง อาเซียน และธงชาติสมาชิกอาเซียน การแต่งกายประจำชาติประเทศสมาชิกอาเซียน การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพปัจจุบัน ด้วยการมอบหมายงานให้ไปสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตห้องสมุดและสอบถามผู้รู้ นผลงานของนักเรียนไปจัดป้ายนิเทศ นิทรรศการทางวิชาการ การสนับสนุนให้นักเรียนไปแข่งขันกิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับประเทศอื่น ๆ

ความคาดหวัง โรงเรียนจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนได้ซึมซับวัฒนธรรมการเข้าสู่อาเซียน เช่น การให้ความรู้เสียงตามสายก่อนเคารพธงชาติ การจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับประเทศอาเซียนสัปดาห์ละประเทศ การจัดให้มี ธงชาติอาเซียนประดับในโรงเรียน การเชิญธงชาติอาเซียนและธงชาติสมาชิกอาเซียน การแต่งกายประจำชาติประเทศสมาชิกอาเซียนการจัดให้มีครูผู้สอนภาษาในอาเซียนและจัดให้มีห้องที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

2. ด้านการพัฒนาครูผู้สอน

2.1 การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ครูมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยการพัฒนาตนเอง เข้ารับการอบรมการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับพื้นฐานประชาคมอาเซียนและวัฒนธรรมของอาเซียน การศึกษาจากหนังสือเอกสารและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้ภาษาในประชาคมอาเซียน มีการจัดคาบเรียนภาษากับวิทยากรเจ้าของภาษา และนำไป บูรณาการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ความคาดหวังการพัฒนาครูให้ความรู้กับครูทุกคนเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของประชาคมอาเซียน การเรียนรู้ภาษาในประชาคมอาเซียน การพัฒนาครูให้สามารถนำไปบูรณาการในการจัดการเรียน การสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การเปิดสอนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมให้กับนักเรียน การพัฒนาครูให้สามารถสื่อสาร โดยใช้ภาษาในประชาคมอาเซียน มีการจัดป้ายนิเทศ การจัดแข่งขัน การตอบปัญหาอาเซียน การสนับสนุนให้ผู้เรียนออกไปจัดกิจกรรมหรือแข่งขันกับหน่วยงานภายนอก การจัดไปทัศนศึกษาดูงานในประเทศอาเซียนเพื่อให้นักเรียนและครูได้เรียนรู้จากสภาพจริง และมีการตรวจสอบความรู้เข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องประชาคมอาเซียน

2.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการสอนบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ การเปิดสอนวิชาอาเซียนเพิ่มเติม เนื่องจากไม่มีหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียน ที่แน่นอน เป็นเพียงหน่วยย่อย ๆ เรื่องประชาคมอาเซียนในวิชาสังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์ โดยกำหนดเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ส่วนระดับอื่นๆ ดำเนินการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้และการศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและปัจจุบันของอาเซียน

การจัดทำหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนร่วมกันและใช้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมีการเพิ่มสาระการเรียนรู้หลักสูตรอาเซียนศึกษาเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษาและบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีการดำเนินการให้นักเรียนเรียนตามหลักสูตรอาเซียนศึกษาและให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา

2.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยจัดกิจกรรมที่ทุกคนมีส่วนร่วม มีการจัดการเรียนการสอนสอดแทรกในรายวิชาพื้นฐาน บูรณาการในแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กำหนดหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดวิเคราะห์ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกำหนดกิจกรรม การเรียนรู้ที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนเพิ่มขึ้น ให้นักเรียนมีกิจกรรมการเรียนตามสภาพจริง มีการเรียนรู้กับเจ้าของภาษาจัดกิจกรรมค่ายภาษาอาเซียน มีการพัฒนาทักษะในการอ่านการเขียน การพูดและการฟัง และนักเรียนหาข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียน ผ่านอินเทอร์เน็ต จัดโครงการร่วมกับประเทศ ในอาเซียนตามโครงการ Connecting Classrooms จัดให้นักเรียนเรียนภาษาอาเซียนตามความถนัดและความสนใจนักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างน้อย 2 ภาษา การให้นักเรียนมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมีชุมชนอาเซียนให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารกับประเทศใน

ประชาคมอาเซียน มีกระบวนการเรียนรู้ ไม่ใช่เพียงเพื่อมุ่งสู่ประชาคมอาเซียนแต่ความมุ่งสู่ระดับโลก (World Class)

2.4 การบูรณาการเรื่องประชาคมอาเซียนในการจัดการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สอนร่วมกันตามตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นำความรู้เกี่ยวกับอาเซียนมาใช้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของประเทศอาเซียนจัดกิจกรรมค่ายภาษาอาเซียนและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกันทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น พหุวัฒนธรรมร่วมกัน ได้แก่การถวายเทียนพรรษา การทอดกฐิน การทอดผ้าป่าสามัคคี การแสดงดนตรีพื้นเมือง การจัดนิทรรศการในงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน การแสดงวัฒนธรรมที่แตกต่าง การนำเสนอผลงานเกี่ยวกับองค์ความรู้อาเซียนก่อนปิดภาคเรียน การวางแผนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีการ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง เช่น การจัดกิจกรรมค่ายอาเซียนและร่วมกันพัฒนาประเทศอาเซียน

2.5 การใช้สื่อเทคโนโลยี ครูจัดทำแหล่งเรียนรู้อาเซียนศึกษา โดยโรงเรียนเน้นการจัดการความรู้ การเรียนรู้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง จัดมุม ASEAN Focus School ภายในห้องสมุด การให้คำแนะนำนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีที่มากขึ้น ตามศักยภาพของนักเรียนหาข้อมูลจากเว็บไซต์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ต่าง ๆ ใช้อินเทอร์เน็ตส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ใช้ power point ทำบทเรียน เป็นต้น การใช้โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และสื่อเทคโนโลยี อื่น ๆ มาใช้ประกอบการสอน นักเรียน มีห้องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้สำหรับการศึกษา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 การใช้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด มีการจัดมุม ASEAN Focus School ภายในห้องสมุด ห้องศูนย์อาเซียนห้องศูนย์ AFS มีการจัดหาหนังสือวารสาร จัดระบบสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เช่น สื่อวีดิทัศน์ ห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมการจัดหาแหล่งเรียนรู้อาเซียนศึกษาในโรงเรียนโดยเน้นการจัดการความรู้ การเรียนรู้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน การจัดให้มีศูนย์อาเซียนศึกษา ห้องศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ห้องสมุดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เว็บไซต์ หนังสือ หนังสือพิมพ์ มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน มีครูเจ้าของภาษาและแหล่งเรียนรู้ต่างประเทศในการจัดการเรียนการสอน

2.7 การวัดผลและประเมินผล การวัดผลและประเมินผลโดยใช้แบบประเมินผลตามสภาพจริง สอบถามผู้เรียนเป็นรายบุคคล การสังเกต การใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบ การตอบปัญหาเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน มีการจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การประมวลผล

ความรู้ลึกตระหนักรู้ การสรุปบรรยายและนำเสนอของนักเรียน ครูมีความต้องการให้มีการวัดผล และประเมินผลตามสภาพจริง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ รวมถึงมีการจัดนิทรรศการถ้าเปิด เป็นสาระเพิ่มเติม มีการวัดผล ประเมินผลและตัดสินผลการเรียนเป็น 0-4 ถ้าเป็นกิจกรรมชุมนุม มีการวัดผล ประเมินผล และตัดสินผลการเรียนเป็น ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน

2.8 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูและนักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการ ติดต่อสื่อสาร การส่งข้อมูลต่าง ๆ ผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ใช้กิจกรรมโครงการ Connecting Classrooms มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอน การทำโครงการ มีการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครูผู้สอนในทุกประเทศอาเซียน ครูและนักเรียนมีความต้องการ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียน มีการแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกับโรงเรียนใน โครงการประชาคมอาเซียน การเข้าร่วมโครงการ Connecting Classrooms และมีการติดต่อสื่อสาร ส่งข้อมูลต่าง ๆ ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตถึงเพื่อนชาวต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน

2.9 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การติดต่อกับบุคลากรในโรงเรียนอื่น โดยมีการให้ ข้อมูลส่งเสริม ชักชวนให้เข้าร่วมโครงการใช้กิจกรรมโครงการ Connecting Classroom มีโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร มีการสร้าง ความตระหนักรู้ อาเซียนผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรครู ในพื้นที่ มีการส่งครูและนักเรียน เข้าร่วมในค่ายการศึกษาอาเซียน และเปิดโอกาสให้เดินทางไปเยือนประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนเพื่อ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียน โรงเรียนสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดย การดำเนินการจัดประชุมอบรม จัดแหล่งเรียนรู้ จัดตั้งศูนย์อาเซียน รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรม ที่ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน จากหน่วยงานและองค์กรภายนอก นอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมการดำเนินงานสู่โรงเรียนเครือข่าย เพื่อเป็นเวทีในการเผยแพร่ผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน เช่น งานวันอาเซียน ชุมนุมอาสาอาเซียน การสร้างเครือข่ายทางอินเทอร์เน็ต และโครงการ Connecting Classrooms เป็นต้น การแลกเปลี่ยนครูมีครูต่างประเทศมาให้ความรู้โดยตรงเน้นให้ เห็นความสำคัญและชักชวนเข้าร่วมโครงการ มีกิจกรรมโครงการ Connecting Classrooms มีการใช้ อินเทอร์เน็ตและโปรแกรมของการเรียนรู้ มีการสร้างเว็บไซต์เกี่ยวกับอาเซียน

3. ด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนเพื่อเตรียมสู่ ประชาคมอาเซียน

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อเตรียมสู่ประชาคม อาเซียนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อเตรียมสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ผู้ปกครองเครือข่าย และชุมชน โดยเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนในด้านการ

จัดการเรียนการสอน และงบประมาณ ผู้ให้ข้อมูลคาดหวังให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมากขึ้น การให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เช่น การจัดประชุม นอกจากนี้ โรงเรียนควรมีการจัดหลักสูตรอาเซียนให้นักเรียนได้เรียนรู้ทุกระดับชั้น จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนเพิ่มขึ้น และมีการใช้แหล่งเรียนรู้จากศูนย์อาเซียนเพื่อให้เป็นที่ยุติกันแพร่หลายรวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมระดับอาเซียนได้ทุกคน

4. ด้านคุณภาพผู้เรียน

4.1 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และการใช้ภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น ประวัติความเป็นมา ภาษา วัฒนธรรม การเมือง และความเป็นอยู่ของประเทศสมาชิก ผ่านการเรียนรู้ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยครูผู้สอนบูรณาการหลักสูตรอาเซียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียน Connecting Classrooms และ ทาโครงการ Better Community โครงการ Better Life ร่วมกับเพื่อนในประชาคมอาเซียน ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีการสื่อสารมากขึ้นและสามารถสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตกับครูและเพื่อนในประเทศอาเซียนได้ การให้มีการบูรณาการเรื่องอาเซียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และมีการพัฒนาผู้เรียน เพื่อมุ่งสู่ประชาคมอาเซียนในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การใช้ภาษาในการสื่อสาร รวมทั้งความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารตลอดจนสามารถเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่ชุมชนได้

4.2 ความตระหนักและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ผู้เรียนมีความตระหนักและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในระดับปานกลาง ผู้เรียนเห็นว่าการได้เรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมีความสำคัญและมีประโยชน์มาก และต้องการให้ทุกคนมีความตระหนักและมีเจตคติที่ดีต่อประชาคมอาเซียนเพื่อพัฒนาอาเซียนให้เป็นประชาคมที่มีความแข็งแกร่ง โดยมีการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศในอาเซียนอย่างลึกซึ้ง การให้มีหลักสูตรอาเซียนเพื่อสร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีต่อผู้เรียนและให้ผู้เรียนและครูมีความเข้าใจอันดีต่อกัน และร่วมกันพัฒนา กลุ่มประเทศอาเซียนให้มีความเจริญเทียบเท่ากับกลุ่มประเทศอื่น ๆ

4.3 การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน ผู้เรียนมีการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียนได้ในระดับปานกลาง เข้าใจถึงความเหมือนและความต่างทางวัฒนธรรมที่สามารถหลอมรวมกัน และสามารถปรับตัวเข้าหากันได้ การให้มีหลักสูตรอาเซียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันไม่มีการแบ่งแยก

และช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยครูมีความคาดหวังว่าจะพัฒนาผู้เรียนให้ทุกคนสามารถยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียนได้

4.4 การใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศในการสื่อสาร ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศในการสื่อสารกับประเทศในประชาคมอาเซียนได้ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์ เช่น โปรแกรม MSN Facebook E-mail Skype ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้ทั้ง ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาลาว ภาษาพม่า ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาต่างประเทศและสามารถใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาในประเทศอาเซียนได้อย่างน้อย 2 ภาษา เพื่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำงานร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกหลักที่สำคัญต่อความสำเร็จดังกล่าว

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการดำเนินงานพัฒนาเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านปัจจัยสนับสนุนตามลำดับ (PNI 0.224, 0.220, 0.211 และ 0.196 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนจำแนกเป็นรายด้าน สรุปได้ ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นด้านปัจจัยสนับสนุน ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาอาเซียนได้สอดคล้องกับความต้องการ คือ รองลงมา โรงเรียนจัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท โรงเรียนและครูได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามลำดับ

2. ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วยความต้องการจำเป็นด้านการบริหารจัดการศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด โรงเรียนมีการจัดกิจกรรม คือ ยกย่องเชิดชูประกาศเกียรติคุณครูและนักเรียนที่มีผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้อาเซียน รองลงมา คือ โรงเรียนร่วมกับชุมชนในการระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาเพื่อการเรียนรู้อาเซียน และโรงเรียนประชาสัมพันธ์ การจัดการศึกษาอาเซียนที่หลากหลาย เช่น วารสาร เว็บไซต์ วิทยุชุมชน ตามลำดับ และความต้องการ จำเป็นด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูใช้กระบวนการวิจัย ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน รองลงมา คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารและครูจัดกิจกรรมโดยใช้ศิลปวัฒนธรรมอาเซียนเป็นสื่อ ในการพัฒนาผู้เรียนตามลำดับ

3. ความต้องการจำเป็นด้านคุณภาพผู้เรียน ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ รองลงมาคือผู้เรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหา และผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและรักการเรียนรู้ตามลำดับ

ซึ่งในขณะเดียวกันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดดำเนินงานโครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ คู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ โครงการพัฒนาคู่ประชาคมอาเซียน : Spirit of ASEAN โดยคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาให้มีความพร้อมและศักยภาพในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเป็นศูนย์การเรียนรู้อาเซียนจำนวน 68 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียน 3 รูปแบบ คือ

1. โรงเรียน Sister School จำนวน 30 โรงเรียน
2. โรงเรียน Buffer School จำนวน 24 โรงเรียน
3. ASEAN Focus School จำนวน 14 โรงเรียน

ทั้งนี้ มีโรงเรียนที่เป็นเครือข่าย มากกว่า 500 โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าว ขณะนี้กำลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนคู่ประชาคมอาเซียน และจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น. 21)

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาโรงเรียนได้จัดกิจกรรมหลากหลาย เช่น การเรียนรู้ผ่านสื่อ อุปกรณ์ รูปภาพ วิดีทัศน์ นิทรรศการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อ ICT (Information Communication Technology) ซึ่งกิจกรรมที่กล่าวมาเป็นการออกแบบและจัดประสบการณ์ให้โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนในโรงเรียน ที่เป็นศูนย์อาเซียนและโรงเรียนเครือข่ายได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง และมีกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เน้นการสร้างความรู้ความตระหนักเรื่องประชาคมอาเซียน

ดังนั้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างสูงสุด อันจะเป็นพลังการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนคู่ประชาคมอาเซียนในทุกพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา พิจารณาเห็นว่าการสร้างศักยภาพให้แก่สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนเป็นเรื่องสำคัญที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน จึงได้จัดทำเอกสารแนวทางการจัดการเรียนรู้คู่ประชาคมอาเซียน เป็นการเตรียมความพร้อมของเด็กไทย เพื่อการอยู่ร่วมกับประชาชนของประเทศต่าง ๆ ในประชาคมอาเซียน ในปี 2558 เตรียมการคู่ประชาคมอาเซียนที่มีความเข้มข้น ในเรื่องของการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นภาษาของอาเซียน เรื่องของการใช้ภาษาต่างประเทศที่สอง ที่เป็นภาษาเพื่อนบ้าน รวมไปถึงจนถึงการศึกษาเพื่อความเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม

นอกจากนี้ยังมีระบบการสื่อสารที่เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network) ในการติดต่อสื่อสารและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนอื่นๆ ในประเทศในอาเซียน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น. 36)

แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2554, น. 13-29) กำหนดกรอบแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเด็กไทยให้มีศักยภาพและคุณลักษณะที่จะดำรงชีวิตในประชาคมอาเซียนได้อย่างมีความสุข หน่วยงานด้านการศึกษาระดับ ตลอดจนทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องร่วมมือกัน

1. แนวทางการบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนบรรลุสู่เป้าหมาย ดังนี้

1.1 กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ โครงการ และกิจกรรมในการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์

1.3 ประชุม/อบรม/ชี้แจง/

1.4 สนับสนุนและจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในการดำเนินงาน

1.5 พัฒนาสื่อสำหรับสถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการกิจกรรมในการเรียนรู้

1.6 เสริมสร้างความตระหนัก ความรู้ และความเข้าใจ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

1.7 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การประกวด การแข่งขัน การจัดกิจกรรม การแลกเปลี่ยนนักเรียน เป็นต้น

1.8 ส่งเสริม สนับสนุนให้จัดตั้งองค์กรดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น สมาคม/ชมรมครูอาเซียน

1.9 กำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานที่

1.10 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

2. แนวทางการบริหารจัดการของเขตพื้นที่การศึกษา การบริหารจัดการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ เขตพื้นที่การศึกษาควรมีแนวทางการบริหารจัดการ ดังนี้

2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศิษยานุเทศ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.2 ประชุมคณะกรรมการ สร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการดำเนินงานตลอดแนว พร้อมวางแผนกำหนดกิจกรรม ปฏิทินดำเนินงาน

2.3 ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ เอกสาร เป็นต้น

2.4 วางแผนพัฒนาครู ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้อง

2.5 จัดตั้งเครือข่ายในระดับเขตพื้นที่ มีผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ผู้แทนหอการค้าจังหวัด ผู้แทนฝ่ายความมั่นคง ผู้แทนฝ่ายวัฒนธรรม ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น

2.6 กำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้การดำเนินงานการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นประจำทุกปีการศึกษา ในช่วงวันอาเซียน (วันที่ 8 สิงหาคมของทุกปี) หรือช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยกำหนดให้มีกิจกรรมประกวด แข่งขัน อันแสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

2.7 ส่งเสริม สนับสนุนให้จัดตั้งองค์กรดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น สมาคม/ชมรมครูอาเซียน

2.9 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

3. แนวทางการบริหารจัดการของสถานศึกษา การบริหารจัดการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ให้บรรลุเป้าหมาย สถานศึกษามีแนวทางการดำเนินงานและจัดการ ดังนี้

3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน และผู้แทนจากหน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

3.2 ประชุมคณะกรรมการ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการดำเนินงานตลอดแนว พร้อมวางแผนกำหนดกิจกรรม/ปฏิทินการดำเนินงาน

3.3 ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ เอกสาร เป็นต้น

3.4 วางแผนพัฒนาครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 จัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษา มีผู้เกี่ยวข้อง เช่น นายอำเภอ ผู้แทนฝ่ายวัฒนธรรม ผู้แทนสำนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

3.6 กำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นประจำทุกปี โดยกำหนดให้มีกิจกรรมประกวด แข่งขัน อันแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

3.7 กำหนดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาตามอย่างเป็นระบบ

3.8 สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมครูอาเซียน ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับอาเซียน

3.9 มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน พร้อมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

4. แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนของหน่วยงาน องค์กร เครือข่ายอื่นๆ

4.1 จัดทำโครงการผู้นำเยาวชนอาเซียนในเชิงวิชาการ สันทนาการ วัฒนธรรม และให้ผู้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้

4.2 บูรณาการขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต เพื่อเสริมสร้างพลังแก่เยาวชนอาเซียน

4.3 สร้างความรู้สึกร่วมกันหนึ่งเดียวกันด้วยการจัดตั้งเครือข่ายเยาวชนอาเซียนพัฒนาเครือข่ายผู้นำเยาวชนอาเซียน ให้มีความแข็งแกร่งระดับภูมิภาคในด้านต่างๆ (ประเพณี วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม) ด้วยการในองค์กรของรัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วม

4.4 ใช้ศิลปะ วัฒนธรรม และสื่อเทคโนโลยี เป็นสื่อในการพัฒนาวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน

4.5 ส่งเสริมภาวะผู้นำเพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมมิตรภาพและความร่วมมือระหว่างกันในภูมิภาค

4.6 ส่งเสริมให้เยาวชนแบ่งปันความคิดและเป้าหมายร่วมกันด้วยการสร้างเครือข่ายและนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้มีความเข้าใจร่วมกันภายใต้การสนับสนุนขององค์กรภาครัฐและเอกชน

4.7 จัดทำโครงการเสียดตามสายเยาวชนอาเซียนสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ข้อเสนอของเยาวชนอาเซียนเป็นรูปธรรม ได้แก่ โครงการอาสาสมัครสอนหนังสือแก่เยาวชนด้อยโอกาสจัดตั้งเครือข่ายยูวทูตด้านการศึกษาในอาเซียน เพื่อสนับสนุนพลังของเยาวชนในการจัดการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาตลอดชีวิต

4.8 จัดตั้งชมรมวัฒนธรรมอาเซียนในสถานศึกษาเพื่อเผยแพร่กิจกรรมและวัฒนธรรมที่หลากหลายของภูมิภาค

4.9 มีเว็บไซต์เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเยาวชนอาเซียน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีและเครือข่ายของเยาวชนอาเซียน

5. การนิเทศภายใน ติดตาม การประเมินผลการดำเนินงาน

การดำเนินการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน จะประสบความสำเร็จและบรรลุผลได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากจะใช้การบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแล้ว การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องของทุกภาคส่วน ต้องรวมพลังกันให้การส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลให้มีการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเน้นการนิเทศที่เป็นกัลยาณมิตร ผู้นิเทศเป็นผู้ให้คำปรึกษาและพี่เลี้ยงแก่สถานศึกษาและครูผู้สอน

กรอบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย กำหนดกรอบการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน
  - 1.1 ด้านความรู้
  - 1.2 ด้านทักษะ/กระบวนการ
  - 1.3 ด้านเจตคติ
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
  - 2.1 คุณภาพวิชาการ
  - 2.2 คุณภาพครู
3. ด้านการบริหารจัดการ
  - 3.1 ด้านคุณภาพของผู้บริหารและครู
  - 3.2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ดำเนินการเป็นขั้นตอนและกระบวนการ ดังนี้

1. ประเมินความพร้อมก่อนดำเนินงาน

การประเมินความพร้อมก่อนดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลเบื้องต้นสำหรับใช้วางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาที่เหมาะสม ดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ความพร้อมของหลักสูตร ความสามารถของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน นำมาวิเคราะห์จัดทำเป็นฐานข้อมูล

1.2 ร่วมวางแผนการนิเทศ โดยนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้สังเคราะห์ไว้มาวางแผนพัฒนาตามลำดับ ดังนี้

- 1.2.1 สร้างความตระหนัก
- 1.2.2 ร่วมกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา
- 1.2.3 ร่วมประชุมกำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานของสถานศึกษา
- 1.2.4 ให้ความรู้ คำปรึกษา และข้อเสนอแนะการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ
- 1.2.5 ร่วมจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน/รายงาน
- 1.2.6 รวบรวมข้อมูลที่เป็นจุดพัฒนา/จุดเด่น เพื่อนำไปวางแผนสนับสนุนการพัฒนาต่อไป

พัฒนาต่อไป

2. นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่องตั้งแต่สถานศึกษา ได้มีการวางแผนพัฒนาบุคลากร การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ดังนี้

- 2.1 ศึกษาผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา
- 2.2 ให้ความปรึกษา แนะนำตามสถานการณ์ปัญหาของแต่ละสถานศึกษา
- 2.3 รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการสนับสนุนให้เกิดการนิเทศ

ภายในอย่างต่อเนื่อง

- 2.4 ประเมินสภาพความสำเร็จของสถานศึกษา สังเคราะห์และสะท้อนผล
- 2.5 รวบรวมกิจกรรม/ภาพความสำเร็จของสถานศึกษา และถอดความรู้เพื่อหา Best practice และเผยแพร่ในวงกว้างต่อไป โดยอาจจะทำในลักษณะ KM และนำ Best practice ลงใน Blog KM

Blog KM

2.6 นำผลการประเมินไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา และผดุงคุณภาพให้มีความยั่งยืนต่อไป

3. การประเมินผลหลังดำเนินงาน

การประเมินผลหลังดำเนินงานเป็นการประเมินเมื่อสิ้นปีการศึกษาเพื่อสรุปรายงาน ผู้เกี่ยวข้อง และประชาสัมพันธ์ การดำเนินงาน มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

- 3.1 จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละระดับ
- 3.2 คัดเลือก Best Practice ในระดับสถานศึกษาและเขตพื้นที่
- 3.3 เผยแพร่ผลงาน โดยจัดนิทรรศการ/ถอดความรู้/จัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้

ระดับชาติ

- 3.4 ประกาศเกียรติคุณให้รางวัล

4. การพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาทั้งระบบ

ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความสำเร็จที่ตัวนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อความสำเร็จที่ยั่งยืนทั้งตัวนักเรียนเองและสถานศึกษา จำเป็นจะต้องดำเนินงานตามหลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ โดยบูรณาการในทุกด้าน ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2554, น. 19-24) ยังได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ระดับมัธยมศึกษา ได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ไว้ 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะผลักดันให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จก็คือ ผู้บริหาร ที่ต้องรับรู้ เข้าใจ และยอมรับงานนี้อย่างจริงจัง ซึ่งมีกระบวนการในการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

1. นำเรื่องอาเซียนเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสถานศึกษา
2. สร้างความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน
3. กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
4. กำหนดบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่างๆอย่างชัดเจน
5. มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อาเซียนในสถานศึกษา
6. สร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมดำเนินงานอย่างจริงจัง
7. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน
8. จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนทรัพยากร ในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ
9. พัฒนาศักยภาพในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน
10. จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับอาเซียน
11. มีการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานกับผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน

12. มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนวลจิตต์ เขาวงกิตพิงส์ (2545, น. 48-53) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ว่ามีบทบาทสำคัญ คือ ผู้บริหารจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบเดิมที่เคยใช้เพื่อตอบรับกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การบริหารจัดการที่เน้นบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งคำนึงถึงความต้องการ ความแตกต่าง ความสนใจ ความเอื้ออาทร ความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน วิสัยทัศน์นี้จะส่งผลให้ผู้บริหารปรับพฤติกรรมกรรมการบริหาร ให้เป็นแบบอย่างแก่ครู ซึ่งจะถ่ายทอดไปถึงพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บทบาทของผู้บริหารที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และเป็นหลักสูตรบูรณาการ แม้ว่าหลักสูตรยังคงแบ่งเป็นรายวิชาหรือกลุ่มวิชา มีตารางเรียนเป็นกรอบควบคุมเวลาค่อนข้างเคร่งครัดไม่ยืดหยุ่น แต่ในอนาคตโรงเรียนจะมีอิสระในการบริหารงานวิชาการ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะวางแผนการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่แท้จริงของท้องถิ่นให้ได้ หลักสูตรบูรณาการเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเองจากกิจกรรมหลากหลาย ซึ่งครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกเป็นผู้จัดให้ ดังนั้น การสะท้อนองค์ความรู้ องค์ความคิด ความรู้สึกรู้สีกจากการที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนจะมีลักษณะหลากหลาย และเป็นองค์ความรู้รวมจากหลายวิชา ดังนั้น หลักสูตรบูรณาการจึงเป็นหลักสูตรที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การจัดหาแหล่งเรียนรู้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ แหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ เรือนเพาะชำ สวนหย่อม ห้องจริยศึกษา ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพลศึกษา ห้องพยาบาล ห้องครัว เป็นต้น แหล่งเรียนรู้ที่กล่าวมานี้มีอยู่ในสถานศึกษาตามปกติอยู่แล้ว หากผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เหล่านี้ให้เป็นระบบมีการวางแผนใช้แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล มีการควบคุมกำกับติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งมีการแสวงหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของครู ในฐานะผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ จะทำให้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนจัดให้มีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะมีปัญหาวิจัยมากมายที่ทำทลายความสามารถของครูในการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนต่อไป ผู้บริหารอาจเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนมาให้ความรู้เบื้องต้นให้ครูมีโอกาสฝึกทำงานวิจัยในชั้นเรียนด้วยตนเอง และนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนอย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตามควรปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการวิจัยว่า การวิจัยไม่ใช่เรื่องยาก ไม่จำเป็นต้องใช้สถิติขั้นสูงที่ยู่ยากซับซ้อนก็สามารถทำได้ นับเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรให้ความสนใจและสื่อสารให้บุคลากรได้เข้าใจตรงกันในเบื้องต้นก่อน

4. การจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ ผู้บริหารควรจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมสำหรับการบริการแก่ครู จัดระบบการผลิต การยืม การเก็บรักษาและการซ่อมแซมให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งควรสำรวจความต้องการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนการดำเนินการ

5. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน งบประมาณนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับบริการซ่อมแซมอาคารสถานที่ ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรบูรณาการ การเขียนแผนการสอนและการสนับสนุน ของงบประมาณสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

6. การเผยแพร่ผลงาน การเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะช่วยจูงใจให้ครูกระตือรือร้นที่จะพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง การเผยแพร่ผลงาน การประชาสัมพันธ์ผลงานทางวารสารของโรงเรียน การประชุมผู้ปกครอง การประชุมกลุ่มโรงเรียน การสัมมนาทางวิชาการ การจัดสัปดาห์การสอน การจัดห้องเรียนที่เป็นตัวอย่าง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเขียนบทความทางวิชาการเผยแพร่ และการใช้โรงเรียนเป็นฐานของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

7. การให้ขวัญกำลังใจ บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องการขวัญกำลังใจจากผู้บริหาร ซึ่งอาจจะดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การแสดงความสนใจอย่างแท้จริงของผู้บริหาร การยกย่อง ชมเชย การประกาศเกียรติคุณ การให้วุฒิบัตรหรือโล่รางวัล การเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ การส่งเสริมให้เป็นวิทยากร การส่งเข้าร่วมประชุมสัมมนา การส่งไปฝึกอบรมเพิ่มเติม การยกย่อง

ให้เป็นครูดีเด่น การจัดสรรงบประมาณให้เป็นกรณีพิเศษ การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น

8. การสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

8.1 การปรึกษาหารือและสร้างความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

8.2 การวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

8.3 การดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมการจัดปฐมนิเทศครูใหม่ บริการด้านการสอน การสังเกตการณ์สอนของครูในชั้นเรียน การสาธิตการสอน กิจกรรมกลุ่มโรงเรียน และกิจกรรมทางวิชาการ เป็นต้น

8.4 การประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

9. การกำกับติดตามและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการกำกับ ติดตามและประเมินผล ดำเนินการได้ดังนี้

9.1 การสร้างความตระหนักในความสำคัญของการกำกับติดตามและประเมินผล

9.2 การวางแผนกำกับ ติดตามและประเมินผล

9.3 การดำเนินการกำกับ ติดตามและประเมินผล

9.4 การสรุปผลการดำเนินการ

การปฏิรูปการศึกษานอกจากผู้บริหารสถานศึกษาจะมีภารกิจหน้าที่ที่สำคัญดังที่กล่าวมาแล้ว การบริหารฐานโรงเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพร้อมรับการเป็นโรงเรียนนิติบุคคลที่สมบูรณ์ สถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมให้ตัวเองมีความเข้มแข็งในการบริหารตนเอง ปัจจุบันนี้โรงเรียนหลายแห่งที่บริหารแบบกระจายอำนาจได้ก้าวหน้าไปถึงขั้นที่เรียกว่า “บริหารโดยชั้นเรียน เป็นฐาน” (classroom-based management) โดยให้ห้องเรียนเป็นหน่วย (unit) ของการปฏิรูปในทุกเรื่องการบริหารฐานโรงเรียน ในบริบทของประเทศไทยน่าจะหมายถึงการที่สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษา ตามภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดูแลสิทธิทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เรียน การจัดการศึกษา 3 รูปแบบ การปฏิรูปการเรียนรู้และหลักสูตร การบริหาร โดยมีส่วนร่วมของชุมชน การประกันคุณภาพ การพัฒนาบุคลากร การปฏิรูประบบทรัพยากร การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการบริหาร และจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้โดยย้ายอำนาจในการตัดสินใจมาไว้ที่สถานศึกษา ซึ่ง

อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนเพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากที่สุด และนี่คือรากฐานของความเป็นโรงเรียนนิติบุคคลอย่างแท้จริง

ตัวชี้วัดคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
2. ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สภาวะการณ์จำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผู้บริหารมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และทักษะในการใช้ ICT
4. ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานภาคีเครือข่าย เพื่อความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน เช่น โรงเรียน องค์กรเอกชน หน่วยงานราชการ ฯลฯ
5. ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน
6. ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารกับภาคีเครือข่ายในกลุ่มประชาคมประเทศสมาชิกอาเซียน

ตัวชี้วัดคุณภาพครู

1. ครูผู้สอนมีความรู้ เกี่ยวกับอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ประชาคมอาเซียน
2. ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร
3. ครูใช้หนังสือ ตำราเรียน และสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนรู้
4. ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการเผยแพร่ทั้งระบบออนไลน์และออฟไลน์
5. ครูผู้สอนมีความรู้ เกี่ยวกับอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ประชาคมอาเซียน
6. ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร
7. ครูใช้หนังสือ ตำราเรียน และสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนรู้
8. ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการเผยแพร่ทั้งระบบออนไลน์และออฟไลน์
9. ครูใช้เทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลายโดยเน้นกิจกรรมหรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้
10. ครูสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ทั้งในประเทศ และในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
11. ครูใช้การวิจัย สื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ด้านการจัดการเรียนรู้

ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตด้วยดีในประชาคมอาเซียน ซึ่งต้องดำเนินงานทั้งระบบในสถานศึกษา ในทุกๆด้านดังได้กล่าวมาแล้วนั้น งานวิชาการหรืองานจัดการเรียนรู้ ถือเป็นงานหลัก เป็นงานที่จะส่งผลโดยตรงให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ควรมีการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แผนยุทธศาสตร์อาเซียนของชาติ/กระทรวงศึกษาธิการและเป้าหมายของการเป็นประชาคมอาเซียนเพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการทุกกิจกรรมทั้งระบบโรงเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน กิจกรรมทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน นอกจากนี้จะต้องเป็นหลักสูตรที่ยึดผลการเรียนรู้เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเป็นกิจกรรมที่มีความหมายต่อผู้เรียน/ชุมชน

การปรับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเอกสารที่สำคัญที่ครูจะใช้สำหรับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาควรมีข้อมูลที่ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ การปรับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน อาจดำเนินการได้ดังนี้

1. ความนำ แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น จุดเน้น และความต้องการของโรงเรียนในการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

2. วิสัยทัศน์ เป็นทิศทางในการจัดการศึกษาของตน เป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษาเพิ่มเติมข้อความที่แสดงเจตนารมณ์ในการพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เช่น “โรงเรียน.....มุ่งมั่นสร้างโอกาสและส่งเสริมการเรียนรู้สู่มาตรฐานสากล พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ มีทักษะการดำรงชีวิต มีทักษะการอยู่ร่วมกับประชาคมอาเซียน เพื่อให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข”

3. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน เป็นสมรรถนะจำเป็นพื้นฐาน 5 ประการ ดังนี้

- 3.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 3.2 ความสามารถในการคิด
- 3.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 3.4 ความสามารถในการใช้ชีวิต
- 3.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางนั้น เป็นคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- 4.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 4.2 ซื่อสัตย์ สุจริต
- 4.3 มีวินัย
- 4.4 ใฝ่เรียนรู้
- 4.5 อยู่อย่างพอเพียง
- 4.6 มุ่งมั่นในการทำงาน
- 4.7 รักความเป็นไทย
- 4.8 มีจิตสาธารณะ

5. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ โครงสร้างเวลาเรียน การกำหนดรายวิชาที่จัดสอนในแต่ละปี / ภาคเรียน ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งจำนวนเวลาเรียน หรือหน่วยกิตของรายวิชาเหล่านั้น

หลักสูตรชั้นปี

ระดับประถมศึกษา จะระบุรายวิชา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เปิดสอนในแต่ละปี

ระดับมัธยมศึกษา ระบุไว้ในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งระบุจำนวนเวลาเรียนหรือจำนวนหน่วยกิต ของรายวิชาและกิจกรรมเหล่านั้นกำกับไว้ด้วย

ประเภทรายวิชา

รายวิชาพื้นฐาน เป็นรายวิชาที่เปิดสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งเป็นสิ่งซึ่งผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเรียนรู้ เนื้อหาสาระของอาเซียน สามารถนำไปเชื่อมโยง เพิ่มเติมหรือบูรณาการได้ทุกรายวิชา โดยเฉพาะรายวิชาสังคมศึกษาฯ

รายวิชาเพิ่มเติม เป็นรายวิชาที่สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถเปิดสอนเพิ่มเติมจากสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับจุดเน้น ความต้องการและความถนัดของผู้เรียนหรือความต้องการของท้องถิ่น

ในส่วนของจุดเน้นอาเซียน โรงเรียนอาจเปิดสอนเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ในระดับมัธยมศึกษา

คำอธิบายรายวิชา ส่วนนี้เป็นรายละเอียดที่ช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนจะเรียนรู้อะไร จากรายวิชานั้น ๆ ในคำอธิบายรายวิชา จะประกอบด้วย รหัสวิชา ประเภทรายวิชา (พื้นฐาน/เพิ่มเติม) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นที่สอน พร้อมทั้งคำอธิบายให้ทราบว่า เมื่อเรียนรายวิชานั้นแล้ว

ผู้เรียนจะมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะหรือเจตคติอะไร ซึ่งอาจจะนำไปทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ หรือประสบการณ์สำคัญที่ผู้เรียนจะได้รับด้วยก็ได้

ในส่วนของอาเซียน ถ้าในรายวิชาพื้นฐานรายวิชาใด เพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียน ก็ต้องเพิ่มข้อความเนื้อหาที่เพิ่มเติมนั้นลงไปด้วย

6. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วนของอาเซียน อาจจัดกิจกรรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาเซียน เช่น จัดเป็นชมรม (ชมรมรักอาเซียน ฯ กิจกรรมศึกษาเกี่ยวกับอาเซียนฯ)

แนวการจัดการเรียนรู้

1. สอดแทรก / บูรณาการทุกกลุ่มสาระ (8 กลุ่มสาระ)
2. จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระสังคมฯ (มัธยมศึกษา)
3. จัดเป็นชุมนุม / ชมรม เกี่ยวกับอาเซียน
4. จัดในลักษณะกิจกรรมเสริมตามบริบทความพร้อมของโรงเรียน เช่น

4.1 จัดเป็นโครงการ หรือกิจกรรมทางวิชาการเสริม เช่น แรลลีอาเซียน ฐานการเรียนรู้อาเซียน สัปดาห์อาเซียน ตอบปัญหาอาเซียน(ทุกวันศุกร์) ข่าวอาเซียนรายวัน ประกวดจัดทำหนังสือเล่มเล็กอาเซียน โครงการอาเซียน(ตามความสนใจ) ค่ายเยาวชนอาเซียน ฯลฯ

4.2 จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า เช่น มุมอาเซียนในห้องเรียน ในห้องสมุด หรือจัดเป็นห้องอาเซียนโดยเฉพาะ ฯลฯ

คุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียน

คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน กำหนดคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

ด้านความรู้

1. มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
2. มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน
  - 2.1 จุดกำเนิดอาเซียน
  - 2.2 กฎบัตรอาเซียน
  - 2.3 ประชาคมอาเซียน
  - 2.4 ความสัมพันธ์กับภายนอกอาเซียน

ด้านทักษะ/กระบวนการ

1. ทักษะพื้นฐาน
  - 1.1 สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้านอีกอย่างน้อย 1 ภาษา)

- 1.2 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์
- 1.3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี
- 1.4 มีความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น
2. ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบทางสังคม
  - 2.1 เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
  - 2.2 มีภาวะผู้นำ
  - 2.3 เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง
3. ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน
  - 3.1 เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน
  - 3.2 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
  - 3.3 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผล มีวิธีคิดอย่างถูกต้อง
  - 3.4 มีความสามารถในการจัดการ/ควบคุมตนเอง

ด้านเจตคติ

1. มีความภูมิใจในความเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน
2. มีความตระหนักในความเป็นอาเซียน
3. ร่วมกันรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน
4. มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี / สันติธรรม
5. ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา
6. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

การพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน จะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ต้องมีตัวชี้วัดความสำเร็จทั้งคุณภาพเด็ก คุณภาพครู และคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ประเมินความสำเร็จการจัดการเรียนรู้

ด้านการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องจัดกิจกรรมทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอนและที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงโดยมีแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
2. กำหนดรูปแบบแนวทางการดำเนินงานจัดกิจกรรมรวมทั้งงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนและกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน

3. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแผนงาน
4. ดำเนินกิจกรรมตามแผน
5. มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์และประสานงานทั้งภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน
6. มีการติดตามประเมินการจัดกิจกรรมและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรม
7. มีการจัดเก็บข้อมูลและรายงานอย่างเป็นระบบ รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยใช้เครือข่ายการสื่อสารในท้องถิ่น

ด้านการจัดกิจกรรมสัมพันธ์

มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน และให้ชุมชนรวมทั้งหน่วยงานภายนอกเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น

1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการอยู่ร่วมกันเป็นประชาคมอาเซียน
2. ส่งเสริมให้บุคคลภูมิปัญญาในท้องถิ่นร่วมให้การเรียนรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อสร้างความตระหนักในบทบาทของการเป็นแหล่งเรียนรู้และต้นแบบวิถีชีวิตอันดีงามของไทยที่จะสืบทอดแก่เด็กไทย
3. ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน
4. สถานศึกษาและชุมชน รวมทั้งเครือข่ายการพัฒนา มีการจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างหลากหลายรวมทั้งการให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชนในท้องถิ่น

คาราวรรณ สุขคันธรักษ์ (2556, น. 229) ได้ทำการศึกษายุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ประชาคมอาเซียน พบว่า ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา โดยมีแนวทางที่จะนำไปสู่ยุทธศาสตร์ คือ ต้องมีการร่างหลักสูตรพื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียนของประเทศไทย มีการปฏิรูปการศึกษา และกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่ชัดเจน จัดทำหลักสูตรภาษาที่ใช้ในประชาคมอาเซียนเป็นภาษาที่สามในสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาผู้ประชาคมอาเซียนโดยเน้นทักษะทางสังคม กำหนดการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนผู้ประชาคมอาเซียนอย่างชัดเจน เรื่องคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคม อาเซียน 3 ด้าน คือ

ด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ วางแผนการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย พัฒนามาตรฐานการศึกษา เพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน และต้องมีการกำหนดสาระพื้นฐาน (Common Content) ของกลุ่มประเทศอาเซียนที่เด็กต้องเรียน ซึ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษามีเจตนารมณ์ให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดโดยเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ การบูรณาการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย และศักยภาพของผู้เรียน มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม มีหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริม และพัฒนาความสามารถผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ในยุทธศาสตร์นี้มีแนวทางการนำไปสู่ยุทธศาสตร์ คือ มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกอาเซียน ได้ยึดหลักจัดการศึกษาระดับพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ เน้นการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของบุคลากรการศึกษา การพัฒนาครู สถาบันการศึกษา การเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ 4 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านนโยบายการศึกษา ที่เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ และปริมาณเพียงพอ สอดคล้องตามความต้องการของภาคการผลิตและบริการ เร่งรัดการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ รับรองสมรรถนะการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพ และการจัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานให้ครบทุกอุตสาหกรรม ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 18-19) กล่าวว่า หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การพัฒนาคนไทยให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารจึงมีภารกิจที่สำคัญและยิ่งใหญ่ในฐานะของการเป็นผู้นำในการปรับเปลี่ยน รูปแบบการบริหารงาน การจัดการเรียนการสอนในยุคที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การกำหนดนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน การพัฒนาส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการกำกับติดตามดูแลและประเมินผลระบบการ

จัดการเรียนการสอนตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารจึงต้องมีความเสียสละอดทนและอุทิศตนในการแก้ไขปัญหาวิกฤตทางการศึกษาของชาติ อาทิ ปัญหาคุณภาพการศึกษาของไทยตกต่ำ ปัญหาขาดประสิทธิภาพ การแสวงหาผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความพร้อมทางด้านวุฒิภาวะ คุณลักษณะ ศักยภาพ ความรู้ความสามารถ ทั้งทางด้านศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล จึงมีความจำเป็นและสำคัญ อย่างยิ่งต่อภารกิจหลักอันยิ่งใหญ่ในการปฏิรูปการศึกษาของชาติ เนื่องจาก

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยมีแนวทางที่จะนำไปสู่ยุทธศาสตร์ คือ สอนแบบบูรณาการในเรื่องประเทศเพื่อนบ้านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง เน้นทักษะด้านการสื่อสารในการสอนภาษา จัดการเรียนการสอน โดยเน้นความรู้ต่างๆ ในเรื่องของประชาคมอาเซียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องการเป็นประชาคมอาเซียน โดยยังคงรากฐานความเป็นไทยสถานศึกษาต้องให้ความรู้กับเด็กในเรื่อง ภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้กำหนดตัวชี้วัดคุณภาพนักเรียน ด้านความรู้ สรุปได้ดังนี้ สถานศึกษาควรดำเนินการบูรณาการสาระสำคัญลงในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น สังคมศึกษา และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้วยช่องทางต่างๆ ตามความพร้อม เช่น บอร์ด ประชาสัมพันธ์วิทยุโรงเรียน รวมถึงให้ความรู้อย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ เช่น สัปดาห์วิชาการ การแสดงกิจกรรมประจำปีและขอความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันสร้างกิจกรรมที่มีการบูรณาการองค์ความรู้ที่สำคัญและจำเป็น และ โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน เรื่อง “การบริหารงานในบริบทอาเซียนสำหรับผู้บริหารภาครัฐและเอกชน” ได้เสนอประเด็นในการเตรียมความพร้อมในเชิงรุก-รับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ ให้เตรียมความพร้อมด้าน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความตระหนัก และเจตคติในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีแนวทางที่จะนำไปสู่ยุทธศาสตร์ คือ เสริมสร้างความเข้าใจ และการเตรียมความพร้อมบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีต่อบทบาททางการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนแก่ผู้บริหารครู และบุคลากรทางการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้กำหนดตัวชี้วัดคุณภาพนักเรียน ในด้านทักษะ/กระบวนการ และเจตคติ สรุปได้คือ สถานศึกษาควรสร้างระบบเครือข่าย เพื่อฝึกใช้ทักษะทางด้านภาษา โดยมีเครือข่ายกับประเทศสมาชิกติดต่อสื่อสารกันผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และ โรงเรียนในภูมิภาคของประเทศ และต่างภูมิภาคของประเทศ การประยุกต์ใช้เครื่องมือทางการสื่อสารประเภทโซเชียลมีเดีย ภายใต้การแนะนำของครู จะกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และทำให้เกิดกิจกรรมที่

หลากหลาย ต่อเนื่องขึ้นระหว่างผู้เรียนแต่ละเครือข่าย การเชิญวิทยากรภายนอกที่มีภาวะผู้นำมีภูมิรู้ในเรื่องของประเทศสมาชิกอาเซียนมาถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ในมุมมองที่กระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจ เช่น การประสบความสำเร็จในอาชีพในต่างแดน ความประทับใจในการท่องเที่ยวในประเทศสมาชิก การร่วมในพิธีบำเพ็ญบุญกุศลพิธีกรรมต่างๆ หรือการได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นทุรกันดารของประชคม ล้วนเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นแนวทางส่งเสริมให้เยาวชนไทยมุ่งมั่นสั่งสมคุณลักษณะต่างๆ ตามที่เราคาดหวัง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมและพัฒนา สื่อ และเทคโนโลยี โดยมีแนวทางที่จะนำไปสู่ยุทธศาสตร์ คือจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ และเครือข่าย การเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษา และในชุมชน จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เลือกลงและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสมและหลากหลาย ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้กับกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อ และการใช้สื่อ อย่างสม่ำเสมอ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการ โดยใช้เครือข่ายการมีส่วนร่วม โดยมีแนวทางที่จะนำไปสู่ยุทธศาสตร์ คือสนับสนุนให้ครูมีโอกาสนในการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนกับประเทศสมาชิกอาเซียน สนับสนุนการเปิดเสรีการศึกษา และสร้างความร่วมมือกันทางการศึกษา ส่งเสริมให้มีโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาในประชาคมอาเซียน ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสนับสนุนเครือข่ายการติดต่อระหว่างสมาชิกประเทศอาเซียน จัดตั้งการประชุมแลกเปลี่ยนระหว่างครู (Teacher Forum) จัดตั้งการประชุมแลกเปลี่ยนระหว่างผู้บริหาร (School Principal Forum)

จากแนวคิด ทฤษฎีการศึกษา และงานวิจัยข้างต้นทำให้มองเห็นว่ารูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนควรประกอบด้วยปัจจัย ทรัพยากร และการบริหารที่เป็นระบบ มีกระบวนการอันเป็นวิธีการที่จะนำองค์กรไปสู่ความพร้อม ผู้วิจัยได้สรุปการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ออกเป็น 5 ด้านประกอบด้วย

1. การพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับอาเซียน วางแผนออกแบบ การเรียนรู้สอดคล้องเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนบูรณาการในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดให้มีการจัดการสอนรายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียนที่มีความสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งมีการนิเทศ ติดตาม กำกับ และประเมินผลการดำเนินงานและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

2. การส่งเสริม พัฒนาบุคลากร และการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่มุ่งพัฒนาให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในประชาคมอาเซียน โดยมีการประชุม ชี้แจง แต่งตั้งผู้รับผิดชอบและคณะทำงานเพื่อกำกับ ติดตามการดำเนินงาน ส่งเสริม สนับสนุนและเชิดชูเกียรติผู้ปฏิบัติงาน มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การจัดอบรม ศึกษาดูงาน สร้างเครือข่าย โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างประเทศสมาชิกและเกิดการมีส่วนร่วมในการทำงานในทุกภาคส่วน

3. การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวบรวม ประเมินผล สรุป กำกับ ติดตาม และเผยแพร่ มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และนำผลการวิจัยไปพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนสู่ประชาคมอาเซียน

4. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หมายถึง กระบวนการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การใช้ภาษาในการสื่อสาร รวมทั้งความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่ชุมชน ด้วยวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เคารพ ยอมรับ และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเทศสมาชิกอาเซียน

5. การส่งเสริม พัฒนา สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี หมายถึง กระบวนการในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร สืบค้น รวบรวม การจัดการเรียนรู้ และการนำเสนอ สร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรมในรูปแบบต่างๆ การเก็บรวบรวม ข้อมูลอาเซียน ส่งเสริมการจัดทำแหล่งเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อม นิทรรศการ ป้ายนิเทศ เว็บไซต์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน มีครูเจ้าของภาษาและแหล่งเรียนรู้ต่างประเทศในการจัดการเรียน การสอน

จะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาและของผู้อำนวยการสถานศึกษา ครอบคลุมภาระงาน และอำนาจในการตัดสินใจมีมากขึ้นดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วนสมบูรณ์และเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมตามหลักการบริหารธรรมาภิบาล ดังนั้นการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สรุปได้ว่าเป็น การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน หมายถึง การส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษากับประชาคมอาเซียนในด้านวิชาการเพื่อพัฒนาองค์กรให้เกิดการเรียนรู้ เท่าทัน ท่วงถึง และสามารถสื่อสารเชื่อมโยงกับประชาคมอาเซียน

บริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับ ให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ และกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการ และประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่น เกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ประกอบด้วยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 58 แห่ง ครอบคลุม 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 39 แห่ง และจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 19 แห่ง

บทบาท หน้าที่และแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อให้การดำเนิน โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ โดยดำเนินการดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษา และผู้อำนวยการโรงเรียนเครือข่ายอาเซียน

2. ดำเนินการตามคู่มือดำเนินงาน โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับ โรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนิน โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN ให้แก่โรงเรียนเครือข่ายอาเซียน

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับ โรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาประชาสัมพันธ์ การเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน โดยผ่านสื่อสารมวลชน แผ่นพับ/โปสเตอร์ เว็บไซต์ ฯลฯ

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับ โรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาส่งเสริม สนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็ง พัฒนากรอบหลักสูตรประชาคมอาเซียนและ ภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเครือข่ายอาเซียน

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับ โรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาส่งเสริมและ สนับสนุนจัดกิจกรรมค่ายวิชาการประชาคมอาเซียน ประกวดโครงการงานความรู้ ความตระหนักใน อาเซียนสำหรับนักเรียน ครูผู้บริหารระหว่างโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาและ โรงเรียนเครือข่าย อาเซียน

7. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่เป็น ศูนย์อาเซียนศึกษาและ โรงเรียนเครือข่ายอาเซียนเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบและแนวทางการวิจัย ดังนี้

ทิวาสาสดี ดีทองอ่อน (2555, น. 83) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบและศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในรายวิชาการเรียนรู้สังคมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ และศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน ในรายวิชาการเรียนรู้สังคมศึกษา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 และผู้บริหารสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 5,271 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 360 คน และผู้บริหารสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามและสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ด้วยองค์ประกอบหลักการหมุนองค์ประกอบแบบมูมจาก ด้วยวิธีวาริแมกซ์ และแบบสัมภาษณ์เป็นพรรณนาความ ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมผู้เรียนมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนแนวทางการพัฒนาจัดการการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน ในรายวิชาการเรียนรู้สังคมศึกษา พบว่า ต้องการให้พัฒนาการจัดการกิจกรรมเพิ่มเติม การสร้างสื่อที่ทันสมัย การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องเนื้อหาเข้ามาในบทเรียนการให้ผู้บริหารสถานศึกษารวมกลุ่มกันกับสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การปรับปรุงเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และจุดประสงค์ให้เหมือนกัน โดยนำแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาให้เหมาะสมต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ(2557, น. 17) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่มีขนาดและความพร้อมแตกต่างกัน และสภาพการบริหารจัดการศึกษาของต่างประเทศ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมตามขนาดและความพร้อม และ เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับอาเซียน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิง

ปริมาณและคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ปกครองในพื้นที่สถานศึกษาขนาดเล็ก กลาง ใหญ่และใหญ่พิเศษ จำนวน 395 โรง จากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane' (1967, น. 4) ทั้งที่เป็นโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 1,805 ฉบับ ได้รับกลับ จำนวน 906 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 50.20 และรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีศึกษากรณีเชิงลึก สถานศึกษาแบบเจาะจง จำนวน 8 แห่ง ด้วยการสัมภาษณ์การศึกษาเอกสาร และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของต่างประเทศ จำนวน 4 ประเทศ ได้แก่ ฟินแลนด์สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์และญี่ปุ่น โดยการศึกษาเอกสารและการศึกษาภาคสนาม จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์และสร้างรูปแบบฯ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสังเคราะห์เนื้อหาสาระ(Contentanalysis)ตามแบบการสังเคราะห์ ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์ในการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนำยุทธศาสตร์ 8 ประการที่รัฐกำหนดเพื่อเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนประกอบไปด้วยยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าบริการการค้าและการลงทุน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการคุ้มครองทางสังคมยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์เพื่อให้โครงสร้างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้มีมาตรฐานการศึกษาอาเซียน ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากฎหมายและกฎระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน ยุทธศาสตร์ที่ 6 การสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียน ยุทธศาสตร์ที่ 7 การเสริมสร้างความมั่นคง เน้นสร้างความร่วมมือ สร้างพันธมิตร และยุทธศาสตร์ที่ 8 การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน มาประชุมหารือร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้ปกครองและชุมชนเกี่ยวกับการจัดทำรวบรวมข้อมูลประวัติประชาคมอาเซียน ฯ เพื่อให้สามารถบูรณาการให้เข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนได้ในทุกระดับชั้น จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความรู้เรื่องอาเซียนไว้ในทุกกลุ่มสาระ โดยเฉพาะกลุ่มสาระสังคมศึกษาและวัฒนธรรม ที่สำคัญคือมีการจัดอบรมครู บุคลากร เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

ทั้งนี้เพราะมีความสอดคล้องกับมาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553-2554) ที่กำหนดให้โรงเรียนจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาอาเซียนและดำเนินงานตามกระบวนการ ได้แก่ การบริหารจัดการศึกษา คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมยกย่องเชิดชู ประกาศเกียรติคุณครูและนักเรียนที่ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้อาเซียน และ กระบวนการจัดการเรียนการสอน คือ ครูใช้กระบวนการ

วิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และความต้องการจำเป็นด้านคุณภาพผู้เรียน คือ ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ และจากเป้าหมายและความสำคัญของอาเซียน รวมทั้งนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ทำให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องปรับตัวและบทบาทในการเตรียมนักเรียนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อผลักดันการดำเนินการด้านการศึกษาของประเทศไทยให้สอดคล้องต่อการเป็นประชาคมอาเซียน และพัฒนานักเรียนให้มีความพร้อมในการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน และมีสมรรถนะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนและสังคมโลก ได้แก่

1. Personal Spirit ความเป็นผู้มีจิตวิญญาณแห่งมิตรไมตรี สันติภาพ และความสงบสุข จิตสำนึกแห่งคนดี เรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อทำความดี ทำคุณประโยชน์แก่ผู้อื่นเสมอ
2. Problem Solving ความสามารถในการแก้ไขปัญหา จำเป็นต้องเรียนรู้และมีแผนในการศึกษา วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ
3. Team Work การมีทีมทำงานและที่ปรึกษาจะเกิดพลังความสามารถในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตที่มีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงและความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น โดยมีสมรรถนะได้
4. Communication การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ต้องเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกันทั้งด้านกว้างและลึก โดยเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยใช้ภาษาอังกฤษ/ภาษาต่างประเทศที่ 2
5. Thinking ความฉลาดในการคิด มี พื้นฐานมาจากการรักการอ่าน การศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ การสังสมความรู้และวิทยาการ ทำให้เกิดไหวพริบ มีปัญญาเป็นคนที่ฉลาดในการคิด การขับเคลื่อนการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

รวมทั้งมีความสามารถในการใช้ ICT และ Web Community ความสามารถในการแสวงหาความรู้การใช้กระบวนการกลุ่ม การแก้ปัญหา การสร้างความตระหนัก มีทักษะชีวิต กล้าแสดงออกเอื้ออาทรและแบ่งปัน เข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ฯลฯ เพื่อให้สามารถ ติดต่อสื่อสารและอยู่ร่วมกัน ได้บนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกันในการเสริมสร้างความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมของภูมิภาคอาเซียน

ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถเตรียมนักเรียนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้เป็นอย่างดี คือ หน่วยงานต้นสังกัด ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญทิพย์ ชินเศรษฐวงศ์ ได้ศึกษายุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียน (2557) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลกระทบต่อ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกิดจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยในปี พ.ศ.2558 สร้างยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย และประเมินยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียนที่ร่างขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้เชี่ยวชาญในสพฐ. สพป. และสพม. จำนวน 19 คนและบุคลากรทางการศึกษาทั่วประเทศที่เกี่ยวข้อง จำนวน 488 คน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาชาติ เพื่อมุ่งสู่มาตรฐานการศึกษาในระดับชาติ ระดับอาเซียน และระดับสากล พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ มีทักษะการถ่ายทอด และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่อาเซียน เร่งรัดการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกรูปแบบ ทุกระดับ เพื่อยกระดับมาตรฐานสู่อาเซียน ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกรูปแบบ ทุกระดับ สู่มาตรฐานสากล ส่งเสริมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย บนหลักการมีส่วนร่วมคือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ เพื่อขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยสู่อาเซียน และ ส่งเสริมการบริหารจัดการงบประมาณการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกรูปแบบ ทุกระดับ แบบมุ่งเน้นผลงาน

จากแนวคิด ทฤษฎีการศึกษา และงานวิจัยข้างต้นทำให้มองเห็นว่ารูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนที่เป็นระบบ ผู้วิจัยได้สรุปการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย

1. การพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับอาเซียน วางแผนออกแบบ การเรียนรู้สอดคล้องเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนบูรณาการในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดให้มีการจัดการสอนรายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียนที่มีความสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งมีการนิเทศ ติดตาม กำกับ และประเมินผลการดำเนินงานและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

2. การส่งเสริม พัฒนาบุคลากร และการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่มุ่งพัฒนาให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในประชาคมอาเซียน โดยมีการประชุม ชี้แจง แต่งตั้งผู้รับผิดชอบและคณะทำงานเพื่อกำกับ ติดตามการดำเนินงาน ส่งเสริม สนับสนุนและเชิดชูเกียรติผู้ปฏิบัติงาน มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การจัดอบรม ศึกษาดูงาน สร้างเครือข่าย โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างประเทศสมาชิกและเกิดการมีส่วนร่วมในการทำงานในทุกภาคส่วน

3. การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวบรวม ประเมินผล สรุป กำกับ ติดตาม และเผยแพร่ มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และนำผลการวิจัยไปพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนสู่ประชาคมอาเซียน

4. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หมายถึง กระบวนการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การใช้ภาษาในการสื่อสาร รวมทั้งความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่ชุมชน ด้วยวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เคารพ ยอมรับ และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเทศสมาชิกอาเซียน

5. การส่งเสริม พัฒนา สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี หมายถึง กระบวนการในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร สืบค้น รวบรวม การจัดการเรียนรู้ และการนำเสนอ สร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรมในรูปแบบต่างๆ การเก็บรวบรวม ข้อมูลอาเซียน ส่งเสริมการจัดทำแหล่งเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อม นิทรรศการ ป้ายนิเทศ เว็บไซต์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน มีครูเจ้าของภาษาและแหล่งเรียนรู้ต่างประเทศในการจัดการเรียนการสอน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน และหาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

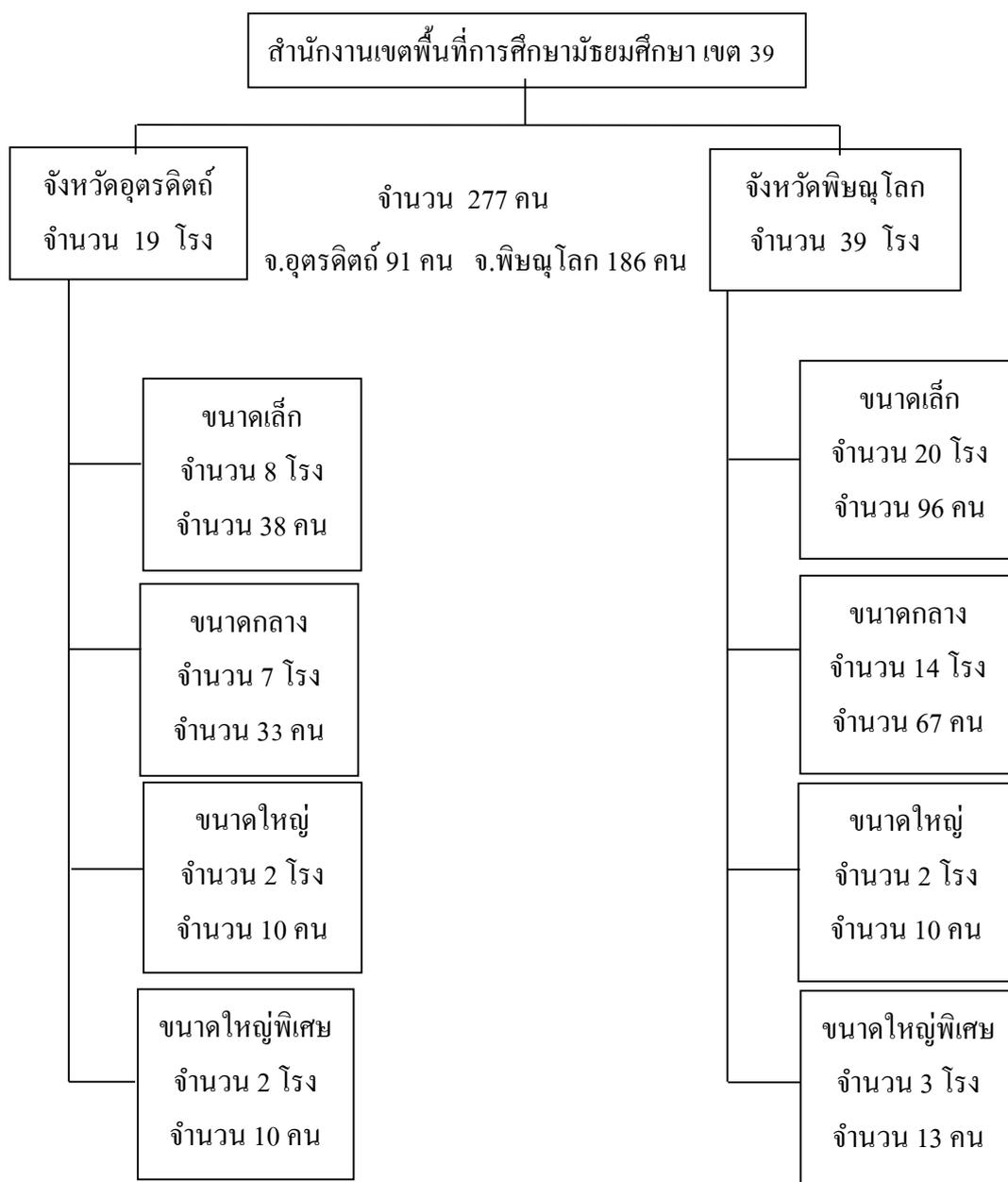
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งงานวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ประชากรในศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จำนวน 58 โรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 58 คนและ ครู จำนวน 2,405 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,463 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการคำนวณ โดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกนจำนวน 335 คน แบ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน โรงเรียนละ 1 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 58 คน และครู จำนวน 277 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายชั้นภูมิ ดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงการสุมแบบหลายชั้นภูมิ

ระยะที่ 2 ประชากรในการศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 โดยผู้วิจัยได้นำด้านที่มีสภาพการปฏิบัติต่ำสุดมาหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จำนวน 58 คน จากจำนวน 58 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 58 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ จำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญทางประชาคมอาเซียน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 2 ลักษณะ ได้แก่

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต่อสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

2. แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 2 ระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน จากงานวิจัยภายในและต่างประเทศ

2. สังเคราะห์ประเด็นการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

3. ขอร่างแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยกร่างไปตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาค่า IOC

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

7. วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษากิจการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

ระยะที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยการนำผลที่ได้จากการดำเนินการระยะที่ 1 โดยผู้วิจัยได้นำด้านที่มีสภาพการปฏิบัติต่ำสุดมาหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ดังนี้

1. ร่างประเด็นในการสนทนากลุ่ม (Focus Groups)

2. นำประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ

3. ดำเนินการสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

4. สรุปผลและจัดทำรายงานการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวเพื่อขอความอนุเคราะห์ ผู้อำนวยการ ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดอุดรธานี-พิษณุโลก จำนวน 335 คน ในการตอบแบบสอบถาม และรวบรวมแบบสอบถามให้แก่ผู้วิจัย

2. ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการสรุปผลการตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 1 (แบบสอบถาม)

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต่อสภาพการบริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 39 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลความหมายของคะแนน โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละข้อไว้ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 23-24)

4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีปัญหาไม่ได้ปฏิบัติ

วิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 2 (Focus Group)

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยแยกเป็นรายด้านวิเคราะห์สรุปเนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเมื่อผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลได้เรียบร้อยแล้ว ได้ดำเนินการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยวิธีทางสถิติต่างๆ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, น. 23-65) ดังต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และหาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอในตารางที่ 1-3 ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม		
	ชาย	133	39.7
	หญิง	202	60.3
2	อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม		
	อายุ 20 – 29 ปี	20	6.0
	อายุ 30 – 39 ปี	65	19.4
	อายุ 40 – 49 ปี	157	46.9
	อายุ 50 – 60 ปี	93	27.8

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยที่เพศชาย จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 เพศหญิงจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3 และผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 40 – 49 ปี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 50 – 60 ปี และช่วงอายุ 30 – 39 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		
	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	23	6.9
	รองผู้อำนวยการ โรงเรียน	35	10.4
	ครูผู้สอน	277	82.7
	รวม	335	100.0

จากตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 82.7 รองลงมาคือรองผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 และผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9

ตารางที่ 3 ที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน

ที่	รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	ที่ตั้งของโรงเรียน		
	จังหวัดอุดรดิตถ์	110	32.8
	จังหวัดพิษณุโลก	225	67.2
2	ขนาดของโรงเรียน		
	ขนาดใหญ่พิเศษ	48	14.3
	ขนาดใหญ่	101	30.1
	ขนาดกลาง	179	53.4
	ขนาดเล็ก	7	2.1

จากตารางที่ 3 ที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามตั้งอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลกมากกว่าจังหวัดอุดรดิตถ์ และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

ตารางที่ 4 สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ในภาพรวม

ด้านที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วน	
			เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับการ ปฏิบัติ
1	การพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา	3.17	.858	ปานกลาง
2	การส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม	2.70	.915	ปานกลาง
3	การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้	2.96	1.013	ปานกลาง
4	การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	2.95	1.045	ปานกลาง
5	การส่งเสริม และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้และ เทคโนโลยี	2.79	1.039	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.92	.974	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 พบว่า ค่าเฉลี่ยในภาพรวมของสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (เท่ากับ 2.92 ค่าความคาดเคลื่อนที่ .974) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X} = 29.2$) ในด้านที่มีรายการปฏิบัติสูงสุดได้แก่ การพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.17$) รองลงมาคือ การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.96$) และ

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 2.95$) ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.70$)

ตารางที่ 5 สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน
ด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา

ข้อที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับการ ปฏิบัติ
1	โรงเรียนกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนตามนโยบายของ สพฐ. และ สพท.	4.00	.863	มาก
2	โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน	3.91	.793	มาก
3	โรงเรียนได้จัดทำพันธกิจที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน	3.79	.819	มาก
4	หลักสูตรสถานศึกษามีส่วนที่เกี่ยวกับอาเซียนและความสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการท้องถิ่น	3.05	.922	ปานกลาง
5	ออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน	3.08	.879	ปานกลาง
6	ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีเนื้อหาบูรณาการเกี่ยวกับอาเซียน	3.93	.849	มาก
7	มีการเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติม ที่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยง กับอาเซียน	2.27	.751	น้อย
8	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวกับอาเซียน	2.39	.854	น้อย
9	มีการนิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผลพร้อมสรุปรายงาน การดำเนินงานสู่ประชาคมอาเซียน	2.98	.997	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับการ ปฏิบัติ
10	มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดการศึกษาเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่ สาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย	2.25	.854	น้อย
	รวมเฉลี่ย	3.17	0858	ปานกลาง

จากตารางพบว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 โรงเรียนกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนตามนโยบายของ สพฐ. และสพท. ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ ข้อที่ 6 ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีเนื้อหาบูรณาการเกี่ยวกับอาเซียน ($\bar{X} = 3.93$) และ ข้อ 2 โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 10 มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดการศึกษาเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่สาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย ($\bar{X} = 2.25$) รองลงมาข้อ 7 มีการเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติม ที่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยง กับอาเซียน ($\bar{X} = 2.27$) และข้อ 8 มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวกับอาเซียน ($\bar{X} = 2.39$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน
ด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม

ข้อที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับการ ปฏิบัติ
1	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการประชุมเพื่อให้ความรู้ในการจัดการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียนอยู่เสมอ	3.07	1.225	ปานกลาง
2	ครูทุกกลุ่มสาระฯ รู้จักการนำความรู้ ประชาคมอาเซียนสอดแทรกเข้าไปใช้ในการ สอน	2.26	.834	น้อย
3	หัวหน้างาน / ผู้ดูแลรับผิดชอบ/คณะทำงาน เกี่ยวกับอาเซียนมี การดำเนินงานตาม ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ	2.25	.827	น้อย
4	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้อังกฤษหรือ ภาษาราชการของประเทศภาคีเครือข่ายใน กลุ่มอาเซียนเพื่อการสื่อสาร	2.79	.853	ปานกลาง
5	มีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับอาเซียน/ศึกษาดู งานทั้งในประเทศและประเทศในกลุ่มอาเซียน	2.36	.923	น้อย
6	มีเครือข่ายในการขับเคลื่อนสถานศึกษาเข้าสู่ ประชาคมอาเซียนทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา	2.84	.879	ปานกลาง
7	มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ประเทศสมาชิกในอาเซียนอย่างหลากหลาย วิธีการและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	3.57	.988	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับการ ปฏิบัติ
8	ส่งเสริม สนับสนุนและเชิดชูเกียรติให้ครูและบุคลากรทางการศึกษานำเสนอผลการจัดการเรียนรู้เรื่องอาเซียนภายในและภายนอกโรงเรียน	2.84	.864	ปานกลาง
9	ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษานำเสนอ ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องอาเซียนแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายกลุ่มประเทศอาเซียน	2.30	.846	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.70	.915	ปานกลาง

จากตารางพบว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ข้อ 7 มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประเทศสมาชิกในอาเซียนอย่างหลากหลายวิธีการและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมาคือ ข้อ 1 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการประชุมเพื่อให้ความรู้ในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.07$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 3 หัวหน้างาน / ผู้ดูแลรับผิดชอบ/คณะทำงานเกี่ยวกับอาเซียนมี การดำเนินงานตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 2.25$) รองลงมา ข้อ 3 ครูทุกกลุ่มสาระฯ รู้จักการนำความรู้ประชาคมอาเซียนสอดแทรกเข้าไปใช้ในการสอน ($\bar{X} = 2.25$) และ ข้อ 9 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษานำเสนอ ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องอาเซียนแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายกลุ่มประเทศอาเซียน ($\bar{X} = 2.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน
ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับการ ปฏิบัติ
1	มีการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน เช่น การจัดงาน ASEAN Day จัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน	2.93	.898	ปานกลาง
2	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการเนื้อหาอาเซียนศึกษา ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.04	1.060	ปานกลาง
3	มีการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา	3.17	1.067	ปานกลาง
4	ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน	2.79	1.051	ปานกลาง
5	มีนำผลการวิจัยไปพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน	2.89	.989	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.96	1.013	ปานกลาง

จากตารางพบว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ข้อ 3 มีการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา มี ($\bar{X} = 3.17$) รองลงมาคือ ข้อ 2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการเนื้อหาอาเซียนศึกษา ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.04$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อย ได้แก่ ข้อ 4 ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X} = 2.79$) รองลงมา ข้อ 5 มีนำผลการวิจัยไปพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน และ ข้อ 1 มีการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน เช่น การจัดงาน ASEAN Day จัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ($\bar{X} = 2.93$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน
ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ข้อที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับการ ปฏิบัติ
1	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประชาคมอาเซียน	3.23	1.124	ปานกลาง
2	ผู้เรียนมีการฝึกการใช้ภาษาอังกฤษและภาษา ในประเทศอาเซียน ได้อย่างน้อย 2 ภาษาเพื่อ สื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำงานร่วมกัน	3.19	1.129	ปานกลาง
3	ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการติดต่อสื่อสารในกลุ่ม พลเมืองอาเซียน	2.94	.965	ปานกลาง
4	ผู้เรียนสามารถเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนท้องถิ่น และในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้	3.04	1.066	ปานกลาง
5	ผู้เรียนเคารพและยอมรับความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม	2.82	1.062	ปานกลาง
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้	2.59	1.023	ปานกลาง
7	ผู้เรียนมีเวทีในการแสดงความสามารถเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนเครือข่ายใน กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	2.86	.947	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.95	1.045	ปานกลาง

จากตารางพบว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านที่ 4 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดได้แก่ ข้อ 1 ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ($\bar{X} = 3.23$) รองลงมาคือ ข้อ 2 ผู้เรียนมีการฝึกการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาในประเทศอาเซียน ได้อย่างน้อย 2 ภาษาเพื่อสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำงานร่วมกัน ($\bar{X}$

= 3.19) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ปฏิบัติต่ำสุดในด้านนี้ได้แก่ ข้อ 6 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.59$) รองลงมา ข้อ 5 ผู้เรียนเคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และ ข้อ 7 ผู้เรียนมีเวทีในการแสดงความสามารถเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนเครือข่ายในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ($\bar{X} = 2.86$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน
ด้านการส่งเสริม และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี

ข้อที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับการ ปฏิบัติ
1	ผู้บริหาร และครูใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารส่งข้อมูลต่างๆ ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตถึงเพื่อนในกลุ่มประเทศอาเซียน	2.76	1.049	ปานกลาง
2	ครูใช้สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม ICT ในการจัดการเรียนรู้	2.94	1.167	ปานกลาง
3	สร้างเว็บไซต์เกี่ยวกับอาเซียนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารจัดการ เก็บรวบรวมข้อมูลทุกด้านของอาเซียนให้เป็นปัจจุบันและอยู่ในสภาพพร้อมใช้	3.10	1.085	ปานกลาง
4	มีแหล่งสืบค้นข้อมูลอาเซียนศึกษาผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เข้าถึงได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ	2.53	.966	ปานกลาง
5	มีห้องเรียนศูนย์อาเซียน/มุมอาเซียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน	2.49	.975	ปานกลาง
6	จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน	2.56	.930	ปานกลาง
7	มีการจัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	3.16	1.103	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.79	1.039	ปานกลาง

จากตารางพบว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ด้านการส่งเสริม และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดได้แก่ ข้อ 7 มีการจัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ($\bar{X} = 3.16$) รองลงมาคือ ข้อ 3 สร้างเว็บไซต์เกี่ยวกับอาเซียนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารจัดการ เก็บรวบรวมข้อมูลทุกด้านของอาเซียนให้เป็นปัจจุบันและอยู่ในสภาพพร้อมใช้ ($\bar{X} = 3.10$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 5 มีห้องเรียนศูนย์อาเซียน/มุมอาเซียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน ($\bar{X} = 2.49$) รองลงมา ข้อ 4 มีแหล่งสืบค้นข้อมูลอาเซียนศึกษาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เข้าถึงได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 2.53$) และข้อ 6 จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน ($\bar{X} = 2.56$)

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ในแต่ละด้านผู้วิจัยได้จัดการสนทนากลุ่มโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผู้เชี่ยวชาญทางประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จำนวน 10 คน และผู้เชี่ยวชาญได้ให้แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการสถานศึกษา เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่สาธารณชนในรูปแบบต่างๆ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

- 1.1 มีการจัดเสวนาผลการดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เปิดเวทีเพื่อเป็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมอาเซียน มีการจัดการสัมมนา ประชุม รายงานผลการดำเนินงาน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยผู้เข้าร่วมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมอาเซียนในสถานศึกษา

1.2 การประชาสัมพันธ์โครงการกิจกรรมเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในรูปแบบการจัดกิจกรรม ASEAN Quiz , ASEAN Day, การแสดงผลงานอาเซียนโดยการถ่ายทอดเป็นวัฒนธรรม การแต่งกาย อาหาร ประเพณี การละเล่น ความเป็นอยู่และวิถีชีวิตในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน, การแสดงละครเชิงสร้างสรรค์หรือบทบาทสมมติ

1.3 การจัดฝึกอบรมให้ความรู้และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การจัดหลักสูตร E-learning ภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนแกนนำ เพื่อนำความรู้ไปต่อยอดขยายผลและเผยแพร่ความรู้ด้วยวิธีการบอกต่อในระบบแกนนำต้นแบบ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการเขียนข่าวและบทความประชาสัมพันธ์ภาษาอังกฤษและภาษาในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนในเรื่องอาเซียน

1.4 การเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานกิจกรรมอาเซียนผ่านทางสื่อ เว็บไซต์ สื่อออนไลน์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ทุกคนสามารถรับข้อมูลได้โดยสะดวก รวดเร็วผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการประชาสัมพันธ์โดยใช้วิธีการประกาศโดยผ่านเว็บโรงเรียน ผ่านเว็บไซต์ของส่วนกลาง เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร โพสต์ลงเพจโรงเรียน ให้ทำคลิปวิดีโอแนะนำกิจกรรมที่ได้ทำมาในอาเซียน ทั้งโครงการ กิจกรรม และข่าวสารความเคลื่อนไหวของสมาชิกอาเซียน สร้างเว็บเพจเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความเห็นต่างๆ ควรใช้ E-mail, tweeter, Facebook, sms, line เพราะว่าเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ใช้ ทำให้ง่ายต่อการรับสารและส่งสาร การประชาสัมพันธ์จะบรรลุตามความมุ่งหวัง

1.5 จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์โครงการ กิจกรรมต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วรวมถึงกิจกรรมที่กำลังจะปฏิบัติ ในรูปแบบ แผ่นพับ ใบปลิว วารสาร หนังสืออาเซียน ประกาศตามป้ายโฆษณาต่างๆ ทำป้ายโปสเตอร์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอาเซียน กำหนดระยะเวลาในการออกเอกสาร เช่น รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน หรือฉบับพิเศษในช่วงที่มีการดำเนินงานที่สำคัญ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องกำหนดตัวผู้รับผิดชอบในการดำเนินการและจัดสรรงบประมาณเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุกมากขึ้น

1.6 จัดรายการประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย พุดตามสถานที่ต่างๆหรือสถานที่ทำงาน ราชการต่างๆประชาสัมพันธ์ตามเสียงตามสาย ตามหมู่บ้าน คลื่นวิทยุชุมชน วิทยุจังหวัด การคัดเลือกคัดสรรคณะทำงานดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานอาเซียน โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น โดยมีการเล่นเกม ทำกิจกรรมตอบคำถาม หรือการเสนอแนะแนวทางการดำเนินแล้วมอบรางวัลแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อทำความเข้าใจผลการดำเนินงานในกิจกรรมอาเซียน

1.7 คัดเลือกโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และนักเรียนต้นแบบ ในการดำเนินงานกิจกรรมอาเซียน เพื่อเป็นตัวแทนในการประชาสัมพันธ์และดึงดูดความสนใจให้แก่เด็กและเยาวชนทั่วไป รวมถึงเพื่อเป็นการกระตุ้นสถานศึกษา ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของการดำเนินกิจกรรมอาเซียน มีการคัดเลือกเน็ตไอดอลมาเป็นพรีเซ็นเตอร์เกี่ยวกับอาเซียน

1.8 ดำเนินการเปิดเคเบิลทีวี โทรทัศน์ช่องอาเซียนเพื่อให้มีการอัพเดทข่าวสารอยู่ตลอดเวลาและการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้ทุกคนได้รับทราบเป็นรายวัน เพิ่มเติมความรู้ สถานที่ท่องเที่ยว ประเพณี วิถีชีวิตของคนในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนให้ผู้ชมได้ติดตาม

1.9 ครูควรมีการสอดแทรกเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียน แสดงความคิดเห็นและตอบข้อซักถามเกี่ยวกับอาเซียน หรือทำกิจกรรมช่วงก่อนเริ่มเรียนโดยการอ่านข่าวในประเทศอาเซียน อย่างน้อยวันละ 1 ข่าว หรือสอดแทรกผลการดำเนินงานให้แก่แก่นักเรียนและผู้สนใจ

2. ด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม เมื่อวิเคราะห์เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ การประชุมกำหนดภาระหน้าที่ของหัวหน้างาน / ผู้ดูแลรับผิดชอบ/ คณะทำงานเกี่ยวกับอาเซียนมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการพัฒนา คือ

2.1 การจัดหาสถานที่ให้เหมาะสมและเรื่องที่จะประชุมที่น่าสนใจ และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

2.2 กำหนดรูปแบบการทำงานแบบเชื่อมโยง มีการกำหนดคณะกรรมการในส่วนโรงเรียนและศูนย์กลางเพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และมีการกำกับติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการส่วนกลาง ระดับภูมิภาคทำหนังสือเชิญประชุมไปแต่ละโรงเรียนเสนอ รับนโยบายมาปฏิบัติและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน และนำไปประชุมในระดับโรงเรียน เพื่อปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ระดับภูมิภาคอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในระดับโรงเรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง หรืออาจจะเป็นสัปดาห์ละครั้ง เพื่อติดตามและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานอย่างทันท่วงที

2.3 ควรมีเบี้ยเลี้ยงในการจัดประชุม มีอาหารว่าง เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมเลือกสถานที่ที่น่าสนใจในการจัดการประชุม ทั้งในสถานที่ นอกสถานที่ ปรับเปลี่ยนบรรยากาศการประชุมอย่างเหมาะสม

2.4 ควรจัดงานสัมมนาโดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมใส่ชุดอาเซียนเพื่อเป็นสีต้นของการประชุม เชิญคณะกรรมการเครือข่ายจากประเทศสมาชิกอาเซียนมาร่วมในการประชุม

2.5 จัดตั้งกลุ่มคณะกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนใน Social Media ต่างๆ ควรมีการใช้ Social network VDO Conference ในการจัดการประชุมเนื่องจากบางโรงเรียนนั้นอยู่ห่างไกล

2.6 พัฒนาระบบบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ควรดำเนินการดังนี้

2.6.1 พัฒนาระบบบริหารจัดการ

2.6.2 พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพโดยใช้รูปแบบPDCA

2.6.3 พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ

2.6.4 จัดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนและครอบคลุมภาระงาน

2.6.5 กำหนดภาระงานตามโครงสร้างที่ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน

2.6.6 มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการเพื่อการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ

2.6.7 มีระบบการติดตามงานที่รวดเร็ว ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการพัฒนา คือ

3.1 ควรดำเนินงานวิจัยกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับการทำงานในประชาคมอาเซียน หรือความเชื่อมโยงของงานวิจัยกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน บูรณาการงานวิจัยสู่การเรียนการสอน มีการสอดแทรกกระบวนการวิจัยสู่การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักการคิดอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนการดำเนินงานชัดเจน มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนด้วยกระบวนการวิจัย การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวบรวมข้อมูล ประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ นักเรียนได้ซึมซับการค้นคว้าหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ใหม่อย่างเป็นระบบ รู้จักการจัดการองค์ความรู้ และการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ในประชาคมอาเซียน

3.2 ควรนำผลของการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในการพัฒนาการเรียนการสอน เปิดเวทีแลกเปลี่ยนผลการศึกษา ให้ครูรวบรวมเด็กแต่ละโรงเรียนมาเข้าร่วมงานวิจัยเพื่อให้เกิดความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของแต่ละฝ่าย วิเคราะห์ วิจัย ค้นคว้า ในเรื่องต่างๆ เพื่อให้แต่ละประเทศ แต่ละโรงเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน นำเทคนิควิธีการที่ดีไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง ควรให้นักเรียนจัดทำโครงการเกี่ยวกับอาเซียนและมานำเสนอและนำโครงการที่ดีที่สุดไปเผยแพร่ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

3.3 ให้มีการขอรับการสนับสนุนทุนการวิจัยและพัฒนาจากองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานงานวิจัยและงบประมาณ, กระทรวงศึกษาธิการ, กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, รวมถึงแหล่งเงินทุนภายนอกที่ได้การสนับสนุนการวิจัย

4. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เมื่อวิเคราะห์เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติล่าสุด ได้แก่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการพัฒนา คือ

4.1 นักเรียนควรได้รับการส่งเสริมและร่วมมือให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นจากครูและเพื่อนนักเรียน นักเรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการเรียนรู้วิธีการเรียน และทักษะการสืบค้นความรู้ด้านเนื้อหา เพื่อให้นักเรียนรู้จักการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

4.2 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความสามารถกับโรงเรียนเครือข่ายในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนการเข้าร่วมกิจกรรมบนเวทีสากลของอาเซียน

4.3 ควรจัดงานสัมมนานักเรียนแต่ละประเทศและนำข้อดีของแต่ละประเทศนำมาสรุปและประยุกต์ใช้ โดยการสัมมนาควรพูดถึงทั้งข้อดีและข้อเสียของประเทศนั้น และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้ จัดสถานที่ กำหนดวันเวลาในการรวมกลุ่มกันและจัดเวลาให้เหมาะสม จัดวันแห่งอาเซียน นอกจากวันอาเซียน วันที่ 8 สิงหาคม แล้วเพื่อเป็นวันรวมตัวของบุคคลต่างๆ หรือตัวแทนของแต่ละโรงเรียนเพื่อมาเสนอหรือแสดงความคิดเห็นและบอกสิ่งต่างๆ ที่ตนเองเรียนรู้มา ควรมีการจัดตั้งชมรมสมาคมอาเซียนนักเรียนแต่ละ โรงเรียนและจัดตั้งกิจกรรมแต่ละ โรงเรียน เพื่อให้นักเรียนมารวมตัวกันเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับอาเซียน

5. ด้านการส่งเสริม และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี เมื่อวิเคราะห์เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติล่าสุด ได้แก่ สถานศึกษาควรจัดห้อง/ศูนย์อาเซียน หรือมุมอาเซียนเพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการพัฒนา คือ

5.1 แสดงผลงาน นิทรรศการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอาเซียน จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เสมอ มีบรรยากาศเหมาะสม กับอาเซียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียน ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนของทุกประเทศเข้ามาเรียนรู้

5.2 ควรจัดห้องอาเซียนที่มีสาระที่นำรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียน ไม่ว่าจะเป็น วัฒนธรรม อาหาร การแต่งกาย หรือเรื่องราวแปลกๆ ที่น่าสนใจในห้องจะต้องมีประวัติความเป็นมาของ ASEAN และหุ่นเสื้อผ้าแต่ละประเทศ บอร์ดอาหารการกิน ภาษาและวัฒนธรรม

5.3 สร้างกลุ่มนักเรียน ตั้งชมรมอาเซียนในโรงเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเสรี จัดทำห้องสำหรับที่ตั้งชมรม และมุมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน จัดห้องหรือสถานที่ความพร้อมกับความสะดวกของแต่ละบุคคลในการมารวมตัวกัน และควรมีหนังสือที่รวมภาษา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวของทุกประเทศไว้ด้วยกัน โดยมีครูคอยดูแลอยู่ในห้องอาเซียน

5.4 ของบประมาณเพื่อทำห้องเกี่ยวกับอาเซียนไว้ในห้องมีธงแต่ละประเทศอาเซียน มีบอร์ดเกี่ยวกับการแต่งกายและอาหารการกินวัฒนธรรม ภาษาในประเทศอาเซียนหรือทำเป็นห้องเรียนอาเซียนเพื่อให้นักเรียนสามารถเข้ามาศึกษาความรู้เกี่ยวกับในห้องได้ด้วยตนเอง

5.5 มีการกำหนดวันสำหรับการแต่งกายอาเซียนและฝึกพูดภาษาอาเซียน นำสิ่งต่างๆ ที่รู้มาแลกเปลี่ยนกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ประชากรในศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จำนวน 58 โรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 58 คนและ ครู จำนวน 2,405 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,463 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการคำนวณโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน จำนวน 335 คน แบ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน โรงเรียนละ 1 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 58 คน และครู จำนวน 277 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายชั้นภูมิ

ระยะที่ 2 ประชากรในการศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 โดยผู้วิจัยได้นำด้านที่มีสภาพการปฏิบัติต่ำสุดมาหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา มีประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จำนวน 58 คน จากจำนวน 58 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 58 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ จำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญทางประชาคมอาเซียน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 2 ลักษณะ ได้แก่

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต่อสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

2. แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 1 (แบบสอบถาม)

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต่อสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลความหมายของคะแนน โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละข้อไว้ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 23-24)

4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีปัญหาไม่ได้ปฏิบัติ

วิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 2 (Focus Group)

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยแยกเป็นรายด้านวิเคราะห์สรุปเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 พบว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีสภาพการปฏิบัติอยู่อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) โดยด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามลำดับและด้านการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผลการวิเคราะห์รายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.17$) ข้อที่ควรได้รับการพัฒนา ได้แก่ การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดการศึกษาเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่สาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย ด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากร และการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.70$) ข้อที่ควรได้รับการพัฒนา ได้แก่ หัวหน้างาน / ผู้รับผิดชอบ / คณะทำงานเกี่ยวข้องกับอาเซียนมีการดำเนินงานตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.96$) ข้อที่ควรได้รับการพัฒนา ได้แก่ ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ด้านพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 2.95$) ข้อที่ควรได้รับการพัฒนา ได้แก่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และด้านการส่งเสริม และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 2.79$) ข้อที่ควรได้รับการพัฒนา ได้แก่ มีห้องศูนย์อาเซียน / มุมอาเซียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ในแต่ละด้านมีดังนี้

1. ด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการสถานศึกษา จากผลการวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่สาธารณชนในรูปแบบต่างๆ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ ดังนี้ ควรมีการจัดเสวนาผลการดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เปิดเวทีเพื่อเป็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมอาเซียน มีการจัดการสัมมนา ประชุม รายงานผลการดำเนินงาน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยผู้เข้าร่วมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกลุ่มเป้าหมายคือผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมอาเซียนในสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์ โครงการกิจกรรมเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในรูปแบบการจัดกิจกรรม ASEAN Quiz, ASEAN Day, การแสดงผลงานอาเซียนโดยการถ่ายทอดเป็นวัฒนธรรมการแต่งกาย อาหาร ประเพณี การละเล่น ความเป็นอยู่และวิถีชีวิตในกลุ่มประเทศ

สมาชิกออาเซียน, การแสดงละครเชิงสร้างสรรค์หรือบทบาทสมมติ การจัดฝึกอบรมให้ความรู้และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การจัดหลักสูตร E-learning ภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนแกนนำ เพื่อนำความรู้ไปต่อยอดขยายผลและเผยแพร่ความรู้ด้วยวิธีการบอกต่อในระบบแกนนำต้นแบบ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการเขียนข่าวและบทความประชาสัมพันธ์ภาษาอังกฤษและภาษาในกลุ่มประเทศสมาชิกออาเซียนในเรื่องอาเซียน การเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานกิจกรรมอาเซียนผ่านทางสื่อเว็บไซต์ สื่อออนไลน์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ทุกคนสามารถรับข้อมูลได้โดยสะดวก รวดเร็วผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการประชาสัมพันธ์โดยใช้วิธีการประกาศโดยผ่านเว็บ โรงเรียน ผ่านเว็บไซต์ของส่วนกลาง เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร โพสต์ลงเพจโรงเรียน ให้ทำคลิปวิดีโอแนะนำกิจกรรมที่ได้ทำมาในอาเซียน ทั้งโครงการ กิจกรรม และข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของสมาชิกออาเซียน สร้างเว็บเพจเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความเห็นต่างๆ ควรใช้ E-mail, Tweeter, Facebook, SMS, Line เพราะว่าเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ใช้ ทำให้ง่ายต่อการรับสารและส่งสาร การประชาสัมพันธ์จะบรรลุตามความมุ่งหวัง จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ กิจกรรมต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วรวมถึงกิจกรรมที่กำลังจะปฏิบัติ ในรูปแบบ แผ่นพับ ใบปลิว วารสาร หนังสืออาเซียน ประกาศตามป้ายโฆษณาต่างๆ ทำป้ายโปสเตอร์ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอาเซียน กำหนดระยะเวลาในการออกเอกสาร เช่น รายสัปดาห์ รายบ้กษ รายเดือน หรือฉบับพิเศษในช่วงที่มีการดำเนินงานที่สำคัญ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องกำหนดตัวผู้รับผิดชอบในการดำเนินการและจัดสรรงบประมาณเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุกมากขึ้น จัดรายการประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย พุดตามสถานที่ต่างๆ หรือสถานที่ทำงานราชการต่างๆ ประชาสัมพันธ์ตามเสียงตามสาย ตามหมู่บ้าน คลื่นวิทยุชุมชน วิทยุจังหวัด การคัดเลือกคัดสรรคณะทำงานดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานอาเซียน โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นโดยมีการเล่นเกม ทำกิจกรรมตอบคำถาม หรือการเสนอแนะแนวทางการดำเนินแล้วมอบรางวัลแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อทำความเข้าใจผลการดำเนินงานในกิจกรรมอาเซียน คัดเลือกโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และนักเรียนต้นแบบ ในการดำเนินงานกิจกรรมอาเซียน เพื่อเป็นตัวแทนในการประชาสัมพันธ์และดึงดูดความสนใจให้แก่เด็กและเยาวชนทั่วไป รวมถึงเพื่อเป็นการกระตุ้นสถานศึกษา ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของการดำเนินกิจกรรมอาเซียน มีการคัดเลือกเน็ตไอดอลมาเป็นพรีเซ็นเตอร์เกี่ยวกับอาเซียน ดำเนินการเปิดเคเบิลทีวี โทรทัศน์ช่องอาเซียนเพื่อให้มีการอัพเดทข่าวสารอยู่ตลอดเวลา และการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้ทุกคนได้รับทราบเป็นรายวัน เพิ่มเติมความรู้ สถานที่ท่องเที่ยว ประเพณี วิถีชีวิตของคนในกลุ่มประเทศสมาชิกออาเซียนให้ผู้ชมได้ติดตาม ครูควรมีการ

สอดคล้องเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและตอบข้อซักถามเกี่ยวกับอาเซียน หรือทำกิจกรรมช่วงก่อนเริ่มเรียนโดยการอ่านข่าวในประเทศอาเซียน อย่างน้อยวันละ 1 ข่าว หรือสอดคล้องผลการดำเนินงานให้แก่นักเรียนและผู้สนใจ

2. ด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม จากผลการวิเคราะห์รายชื่อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติล่าสุด ได้แก่ การประชุมกำหนดภาระหน้าที่ของหัวหน้างาน / ผู้ดูแลรับผิดชอบ/ คณะทำงานเกี่ยวกับอาเซียนมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการพัฒนา คือ ควรจัดหาสถานที่ให้เหมาะสมและเรื่องที่จะประชุมให้น่าสนใจ และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน กำหนดรูปแบบการทำงานแบบเชื่อมโยง มีการกำหนดคณะกรรมการในส่วนโรงเรียนและศูนย์กลางเพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และมีการกำกับติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการส่วนกลาง ระดับภูมิภาคทำหนังสือเชิญประชุมไปแต่ละโรงเรียนเสนอรับนโยบายมาปฏิบัติและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน และนำไปประชุมในระดับโรงเรียน เพื่อปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ระดับภูมิภาคอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในระดับโรงเรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง หรืออาจจะเป็นสัปดาห์ละครั้ง เพื่อติดตามและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานอย่างทันที่ ควรมีเบี้ยเลี้ยงในการจัดประชุม มีอาหารว่าง เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมเลือกสถานที่ที่น่าสนใจในการจัดการประชุม ทั้งในสถานที่ นอกสถานที่ ปรับเปลี่ยนบรรยากาศการประชุมอย่างเหมาะสม ควรจัดงานสัมมนาโดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมใส่ชุดอาเซียนเพื่อเป็นสีสันของการประชุม เชิญคณะกรรมการเครือข่ายจากประเทศสมาชิกอาเซียนมาร่วมในการประชุม จัดตั้งกลุ่มคณะกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนใน Social Media ต่างๆ ควรมีการใช้ Social network VDO Conference ในการจัดการประชุมเนื่องจากบางโรงเรียนนั้นอยู่ห่างไกล พัฒนาระบบบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ควรดำเนินการดังนี้ พัฒนาระบบบริหารจัดการ พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพ โดยใช้รูปแบบ PDCA พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ จัดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนและครอบคลุมภาระงาน กำหนดภาระงานตาม โครงสร้างที่ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการเพื่อการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ และมีระบบการติดตามงานที่รวดเร็ว ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ จากผลการวิเคราะห์รายชื่อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติล่าสุด ได้แก่ การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการพัฒนา คือ ควรดำเนินงานวิจัยกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับการทำงานในประชาคมอาเซียน หรือความเชื่อมโยงของงานวิจัยกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน บูรณาการงานวิจัยสู่การเรียนรู้

การสอน มีการสอดแทรกกระบวนการวิจัยสู่การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักการคิดอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนการดำเนินงานชัดเจน มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนด้วยกระบวนการวิจัย การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวบรวมข้อมูล ประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ นักเรียนได้ซึมซับการค้นคว้าหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ใหม่อย่างเป็นระบบ รู้จักการจัดการองค์ความรู้ และการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ในประชาคมอาเซียน ควรนำผลของการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในการพัฒนาการเรียนการสอน เปิดเวทีแลกเปลี่ยนผลการศึกษา ให้ครูรวบรวมเด็กแต่ละโรงเรียนมาเข้าร่วมงานวิจัยเพื่อให้เกิดความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของแต่ละฝ่าย วิเคราะห์ วิจัย ค้นคว้า ในเรื่องต่างๆ เพื่อให้แต่ละประเทศ แต่ละโรงเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน นำเทคนิควิธีการที่ดีไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง ควรให้นักเรียนจัดทำโครงการเกี่ยวกับอาเซียนและมานำเสนอและนำโครงการที่ดีที่สุดไปเผยแพร่ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ให้มีการขอรับการสนับสนุนทุนการวิจัยและพัฒนาจากองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานงานวิจัยและงบประมาณ กระทรวงศึกษาธิการ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ รวมถึงแหล่งเงินทุนภายนอกที่ได้การสนับสนุนการวิจัย

4. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จากผลการวิเคราะห์รายชื่อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการพัฒนา คือ นักเรียนควรได้รับการส่งเสริมและร่วมมือให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นจากครูและเพื่อนนักเรียน นักเรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการเรียนรู้วิธีการเรียน และทักษะการสืบค้นความรู้ด้านเนื้อหา เพื่อให้นักเรียนรู้จักการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความสามารถกับ โรงเรียนเครือข่ายในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนการเข้าร่วมกิจกรรมบนเวทีสากลของอาเซียน ควรจัดงานสัมมนานักเรียนแต่ละประเทศและนำข้อดีของแต่ละประเทศนำมาสรุปและประยุกต์ใช้ โดยการสัมมนาควรพูดถึงทั้งข้อดีและข้อเสียของประเทศนั้น และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้ จัดสถานที่ กำหนดวันเวลาในการรวมกลุ่มกันและจัดเวลาให้เหมาะสม จัดวันแห่งอาเซียน นอกจากวันอาเซียน วันที่ 8 สิงหาคม แล้วเพื่อเป็นวันรวมตัวของบุคคลต่างๆ หรือตัวแทนของแต่ละโรงเรียน เพื่อมาเสนอหรือแสดงความคิดเห็นและบอกสิ่งต่างๆ ที่ตนเองเรียนรู้มา ควรมีการจัดตั้งชมรมสมาคมอาเซียนนักเรียนแต่ละโรงเรียนและจัดตั้งกิจกรรมแต่ละโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนมารวมตัวกันเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับอาเซียน

5. ด้านการส่งเสริม และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี จากผลการวิเคราะห์รายชื่อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษาควรจัดห้อง/ศูนย์อาเซียน หรือมุมอาเซียน

เพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการพัฒนา คือ แสดงผลงาน นิทรรศการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอาเซียน จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เสมอ มีบรรยากาศเหมาะสม กับอาเซียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียน ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนของทุกประเทศเข้ามาเรียนรู้ ควรจัดห้องอาเซียนที่มีสาระที่น่าสนใจเกี่ยวกับประเทศอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม อาหาร การแต่งกาย หรือเรื่องราวแปลกๆ ที่น่าสนใจในห้องจะต้องมีประวัติความเป็นมาของ ASEAN และหุ่นเสื้อผ้าแต่ละประเทศ บอร์ดอาหารการกิน ภาษาและวัฒนธรรม สร้างกลุ่มนักเรียน ตั้งชมรมอาเซียนในโรงเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเสรี จัดทำห้องสำหรับที่ตั้งชมรม และมุมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน จัดห้องหรือสถานที่ที่ความพร้อมกับความสะดวกของแต่ละบุคคลในการมารวมตัวกัน และควรมีหนังสือที่รวมภาษา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวของทุกประเทศไว้ด้วยกัน โดยมีครูคอยดูแลอยู่ในห้องอาเซียน มีการดำเนินการของงบประมาณเพื่อทำห้องเกี่ยวกับอาเซียนให้ในห้องมีธงแต่ละประเทศอาเซียน มีบอร์ดเกี่ยวกับการแต่งกายและอาหารการกินวัฒนธรรม ภาษาในประเทศอาเซียนหรือทำเป็นห้องเรียนอาเซียนเพื่อให้นักเรียนสามารถเข้ามาศึกษาความรู้เกี่ยวกับในห้องได้ด้วยตนเอง มีการกำหนดวันสำหรับการแต่งกายอาเซียนและฝึกพูดภาษาอาเซียน นำสิ่งต่างๆ ที่รู้มาแลกเปลี่ยนกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 39 อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 39 ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีสภาพการปฏิบัติอยู่อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.92 โดยด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553-2554) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคม อาเซียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ได้สอดคล้องกับความต้องการ คือ ให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท โรงเรียนและครูได้รับการพัฒนา ประสิทธิภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ทำให้ผู้บริหารในสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนตั้งแต่ ปี 2553 เป็นต้นมาส่งผลให้การดำเนินงานในด้านนี้มีระดับการปฏิบัติที่สูงกว่าด้านอื่นๆ และด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิด

เสรีประชาคมอาเซียนด้านการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วมจำเป็นต้องใช้งบประมาณสนับสนุนจำนวนมากแต่คงยังขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชณี มีพันธ์ (2558, น. 72) ได้ศึกษาเรื่องความพร้อมของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ขาดการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนบุคลากรได้ผู้เข้มเป็นทุนศึกษาต่อ และการศึกษาดูงานต่างประเทศ

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนในแต่ละด้านมีดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการสถานศึกษา ควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่สาธารณชนในรูปแบบต่างๆ ทั้งในรูปแบบการทำกิจกรรม มีการเสวนาผลการดำเนินงานเรื่องประชาคมอาเซียน การจัดกิจกรรม ASEAN Quiz การจัดฝึกอบรมให้ความรู้และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การจัดหลักสูตร E-learning ภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนขึ้นพื้นฐานที่การจัดฝึกอบรมให้ความรู้และทักษะในการสื่อสารด้วยภาษาประเทศเพื่อนบ้าน การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการเขียนข่าวและบทความประชาสัมพันธ์ ภาษาอังกฤษ ในเรื่องอาเซียน การเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ สื่อออนไลน์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อให้ทุกคนสามารถรับข้อมูลได้โดยสะดวก รวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553-2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดโรงเรียนมีการจัดกิจกรรม คือ โรงเรียนร่วมกับชุมชนในการเผยแพร่การเรียนรู้อาเซียน และโรงเรียน ประชาสัมพันธ์ การจัดการศึกษาอาเซียนที่หลากหลาย เช่น วารสาร เว็บไซต์ วิทยุชุมชน

2.2 ด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม มีการประชุมกำหนดภาระหน้าที่ของหัวหน้างาน / ผู้ดูแลรับผิดชอบ/คณะทำงานเกี่ยวกับอาเซียนมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนโดยให้มีการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยยึดหลักการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดระเบียบการบริหารงานที่ดี โดยการยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้มีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

2.3 ด้านการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้อุ้ประชาคมอาเซียน โดยขอรับการสนับสนุนทุนการวิจัยและพัฒนาจากองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการสอดแทรกกระบวนการวิจัยสู่การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จัก

การคิดอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนการดำเนินงานชัดเจน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553-2554) กำหนดมาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนผู้พิการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูใช้กระบวนการวิจัย ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน รองลงมา คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและครูจัดกิจกรรมโดยใช้ศิลปวัฒนธรรมอาเซียนเป็นสื่อ ในการพัฒนาผู้เรียนตามลำดับ

2.4 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความสามารถกับโรงเรียนเครือข่ายในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนการเข้าร่วมกิจกรรมบนเวทีสากลของอาเซียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิวาสวัสดิ์ ดิทองอ่อน (2555, น. 83) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ห้องค้ประกอบและศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในรายวิชาการเรียนรู้สังคมศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ ด้านนิเทศการศึกษา ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านห้องสมุดและน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ตามลำดับ ปัญหาของการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนวลจิตต์ เขาวงกตพิงศ์ (2545, น. 48-53) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ว่ามีบทบาทสำคัญ คือ ผู้บริหารจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบเดิมที่เคยใช้เพื่อตอบรับกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การบริหารจัดการที่เน้นบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งคำนึงถึงความต้องการ ความแตกต่าง ความสนใจ ความเอื้ออาทร ความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน วิสัยทัศน์นี้จะส่งผลให้ผู้บริหารปรับพฤติกรรมกรบริหารให้เป็นแบบอย่างแก่ครู ซึ่งจะถ่ายโอนไปถึงพฤติกรรมกรเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

2.5 ด้านการส่งเสริม และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี สถานศึกษาควรจัดห้องศูนย์อาเซียน หรือมุมอาเซียนเพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แสดงผลงาน นิทรรศการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอาเซียน จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เสมอซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชญา ชุมนานเสียว (2555, น. 100) ได้ทำการศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงสู่การเป็น

ประชาคมอาเซียน พบว่าผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา แหล่งการเรียนรู้ และการรู้จักและเข้าใจประชาคมอาเซียน ได้ข้อสรุปว่า เพศของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่แตกต่างกันมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสู่การเป็นประชาคมอาเซียน การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่สถิติที่ 0.01 ระดับความเชื่อมั่น 99 %

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ควรมีการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา ในด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม ควรมีการประชุมกำหนดภาระหน้าที่ของหัวหน้างาน / ผู้ดูแลรับผิดชอบ/คณะทำงานเกี่ยวกับอาเซียน มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีหน่วยงานการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน ให้มีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันเพื่อรองรับการเปิดประชาคมอาเซียน ในปี 2558 นี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขตอื่นๆ

2. ควรมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีหลักเกณฑ์และตัวชี้วัดที่สามารถประเมินผล ติดตามผลการดำเนินงานได้

3. ควรมีการเพิ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จะทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้เรียนเพิ่มเติม

4. นำผลการวิจัยไปพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงการต่างประเทศ กรมอาเซียน. (2552). **ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน**.
กรุงเทพฯ : กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ
- กระทรวงศึกษาธิการ . สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ ผู้ประชาคมอาเซียน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **การศึกษา : การสร้างประชาคมอาเซียน**. กรุงเทพฯ : กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ . ม.ป.พ..
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ขวัญทิพย์ ชินเศรษฐวงศ์. (2557). “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียน,” วารสารวิชาการ **Veridian E-Journal**. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2557.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2550). **สถิติเพื่อการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ดาราวรรณ สุขคันธรักษ์. (2556). **ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ประชาคมอาเซียน**. วิทยานิพนธ์ ด.บ. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีศักดิ์ รูปสิงห์. (2554). “ผลกระทบและความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน,” วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ทิวาสวัสดิ์ ดิทองอ่อน ผศ.ดร. (2555). **การวิเคราะห์องค์ประกอบและศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในรายวิชาการเรียนรู้สังคมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (เทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.

- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- นวลจิตต์ เขาวีรดิพงษ์และคณะ. (2545). ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร : ประมวลสาระการ
จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- บงอร จันกรม. (2552). การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความ
คิดเห็น ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรัชญา ชุมนานเสียว. (2555). ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหงสู่การเป็นประชาคมอาเซียน. เอกสารการวิจัยเพื่อ
พัฒนา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2555). (2554). [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก: http://www.opdc.go.th/uploads/files/Road%20show_Thosaporn.pdf.
[2557. มกราคม 12]
- มิชัย โสกันทัต. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา กับความผูกพันต่อสถานศึกษาของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาเลยเขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย ต้นศิริ. (2549). อุดมการณ์ทางการศึกษา ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมคิด มawang. (2554). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน
ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏรำไพพรรณี. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. (2557). ข้อมูลเบื้องต้นของสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.secondary39.go.th/index.php>
(15 สิงหาคม 2557).

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553-2554). **การพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนคู่ประชามหาอาเซียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **แนวทางการจัดการเรียนเรียนรู้คู่ประชามหาอาเซียน ระดับมัธยมศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). **แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management).** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานี แสงหิรัญ รองคณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์,
อาจารย์ผู้สอนวิชาสถิติและการวัดประเมินผล
2. อาจารย์ ดร.รติ ธนารักษ์ ผู้อำนวยการสถาบันอาเซียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
3. ครูจำรอง สุอรุณ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ,
ครูผู้สอนวิชาอาเซียนศึกษา

ภาคผนวก ข
สำเนาหนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ว๐๙๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เนื้อหาบทที่ ๑ - ๓	จำนวน	ชุด
	๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน	ชุด
	๓. แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ IOC	จำนวน	ชุด

ด้วย นายมานิต วงศ์มูล นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต ๓๙” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๙

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นายมานิต วงศ์มูล ๐-๘๖๒๐-๙๕๘๗-๐

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/๐๙๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอุตรดิตถ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ฉบับ

ด้วย นายมานิต วงศ์มูล นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๙” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้ นายมานิต วงศ์มูล เข้าทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร และครูโรงเรียนอุตรดิตถ์ ตามแบบสอบถาม ที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษาในชั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๙

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นายมานิต วงศ์มูล ๐-๘๖๒๐-๙๕๘๗-๐

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

คำชี้แจง แบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน และพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการผู้บริหาร และครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบคำถามตามสภาพความเป็นจริง เพราะคำตอบของท่านจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านทั้งสิ้น แต่คำตอบที่ตอบอย่างตั้งใจจะมีคุณค่าและก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงวิชาการอย่างยิ่ง

แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาใช้เวลาตอบแบบสอบถามอย่างตั้งใจ

นายมานิต วงศ์มูล

ผู้วิจัย

การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ   ชาย   หญิง
2. ช่วงอายุ   20 - 29 ปี   30 - 39 ปี   40 - 49 ปี   50 - 60 ปี
3. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
     ตำแหน่ง   ผู้อำนวยการ   รองผู้อำนวยการ   ครูผู้สอน
4. สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อุดรดิตต์ พิษณุโลก
5. ขนาดของสถานศึกษา   ขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียนมากกว่า 1,500 คน)
     ขนาดใหญ่ (นักเรียน 601 – 1,500 คน)
     ขนาดกลาง (นักเรียน 121 – 600 คน)
     ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 - 120 คน)

ตอนที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน
 สพม. เขต 39

คำชี้แจง ขอความร่วมมือจากท่าน โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับคะแนนการ

ประเมิน 5 ระดับ ตามสภาพการดำเนินการจริง ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหา/ยังไม่ได้ปฏิบัติ

1. ด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ					บันทึกเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1	โรงเรียนกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา สู่ประชาคมอาเซียนตามนโยบายของ สพฐ. และ สพท.						
2	โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่สอดคล้องกับ ประชาคมอาเซียน						

1. ด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ					บันทึกเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
3	โรงเรียนได้จัดทำพันธกิจที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้การเป็นประชาคมอาเซียน						
4	หลักสูตรสถานศึกษามีส่วนที่เกี่ยวกับอาเซียน และ ความสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการท้องถิ่น						
5	ออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน						
6	ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีเนื้อหาบูรณาการเกี่ยวกับอาเซียน						
7	มีการเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติม ที่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยง กับอาเซียน						
8	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวกับอาเซียน						
9	มีการนิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผลพร้อมสรุป รายงาน การดำเนินงานการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน						
10	มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดการศึกษาเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ผู้สาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย						
	เฉลี่ย						

2. ด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ					บันทึกเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการประชุม เพื่อให้ความรู้ในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน อยู่สม่ำเสมอ						
2	ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดการนำความรู้ประชาคมอาเซียนสอดแทรกเข้าไปใช้ในการเรียนการสอน						

2. ด้านการส่งเสริม พัฒนา บุคลากรและการมีส่วนร่วม (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ					บันทึกเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
3	หัวหน้างาน / ผู้ดูแลรับผิดชอบ/คณะทำงานเกี่ยวกับอาเซียนมีการดำเนินงานตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ						
4	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้อังกฤษหรือภาษาราชการของประเทศภาคีเครือข่ายในกลุ่มอาเซียนเพื่อการสื่อสาร						
5	มีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับอาเซียน/ศึกษาดูงานทั้งในประเทศและประเทศในกลุ่มอาเซียน						
6	มีเครือข่ายในการขับเคลื่อนสถานศึกษาเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา						
7	มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประเทศสมาชิกในอาเซียนอย่างหลากหลายวิธีการและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง						
8	ส่งเสริม สนับสนุนและเชิดชูเกียรติให้ครูและบุคลากรทางการศึกษานำเสนอผลการจัดการเรียนรู้เรื่องอาเซียนภายในและภายนอกโรงเรียน						
9	ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษานำเสนอผลการจัดการเรียนรู้เรื่องอาเซียนแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายกลุ่มประเทศอาเซียน						
	เฉลี่ย						

3. ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ					บันทึกเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1	มีการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน เช่น การจัดงาน ASEAN Day จัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน						
2	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการเนื้อหาอาเซียนศึกษา ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้						
3	มีการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้านอีกอย่างน้อย 1 ภาษา)						
4	ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน						
5	มีนำผลการวิจัยไปพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน						
	รวมเฉลี่ย						

4. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ที่	รายการประเมิน	ระดับการดำเนินงาน					บันทึกเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน						
2	ผู้เรียนมีการฝึกการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาในประเทศอาเซียน ได้อย่างน้อย 2 ภาษาเพื่อสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำงานร่วมกัน						
3	ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารในกลุ่มพลเมืองอาเซียน						
4	ผู้เรียนสามารถเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนท้องถิ่นและในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้						
5	ผู้เรียนเคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม						

4. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับการดำเนินงาน					บันทึก เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้						
7	ผู้เรียนมีเวทีในการแสดงความสามารถเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับ โรงเรียนเครือข่ายในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน						
	รวมเฉลี่ย						

5. ด้านการส่งเสริม และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี

ที่	รายการประเมิน	ระดับการดำเนินงาน					บันทึก เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1	ผู้บริหาร และครูใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารส่งข้อมูลต่างๆ ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตถึงเพื่อนในกลุ่มประเทศอาเซียน						
2	ครูใช้สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม ICT ในการจัดการเรียนรู้						
3	สร้างเว็บไซต์เกี่ยวกับอาเซียนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารจัดการ เก็บรวบรวมข้อมูลทุกด้านของอาเซียนให้เป็นปัจจุบันและอยู่ในสภาพพร้อมใช้						
4	มีแหล่งสืบค้นข้อมูลอาเซียนศึกษาผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เข้าถึงได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ						
5	มีห้องเรียนศูนย์อาเซียน/มุมอาเซียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน						
6	จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน						
7	มีการจัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน						
	รวมเฉลี่ย						

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

งานวิจัย เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

1. ด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการสถานศึกษา

ท่านมีแนวทางอย่างไรในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่สาธารณชนในรูปแบบต่างๆ พร้อมทั้งแนวทางการพัฒนามาตรฐานการจัดการสถานศึกษาเรื่องอื่นๆ

.....

2. ด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม

ท่านมีแนวทางอย่างไรในการประชุมกำหนดภาระหน้าที่ของหัวหน้างาน / ผู้ดูแลรับผิดชอบ / คณะทำงานเกี่ยวกับอาเซียนมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งแนวทางการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วมในเรื่องอื่นๆ

.....

3. ด้านการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้

ท่านมีแนวทางอย่างไรในการดำเนินการวิจัยกับการส่งเสริมการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียน พร้อมทั้งแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ในเรื่องอื่นๆ

.....

4. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ท่านมีแนวทางอย่างไรในการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีเวทีในการและเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมทั้งแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในเรื่องอื่นๆ

.....

5. ด้านการส่งเสริม และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี

ท่านมีแนวทางอย่างไรให้สถานศึกษามีการจัดห้องอาเซียน หรือมุมอาเซียนเพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมทั้งแนวทางการส่งเสริม และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีในเรื่องอื่นๆ

.....

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อรายการ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผลการประเมิน	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
1. สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัด ☐ อุดรดิตถ์ ☐ พิษณุโลก	+1	+1	+1	1	/	
2. สถานศึกษาเปิดสอนระดับมัธยมศึกษา จำนวนนักเรียน..... คน	+1	+1	+1	1	/	
3. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ตำแหน่ง ☐ ผู้อำนวยการ ☐ รองผู้อำนวยการ ☐ ครูผู้สอน	+1	+1	+1	1	/	
4. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	+1	+1	+1	1	/	
5. ช่วงอายุ ☐ 20 - 29 ปี ☐ 30 - 39 ปี ☐ 40 - 49 ปี ☐ 50 - 60 ปี	+1	+1	+1	1	/	

ตอนที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

สพม. เขต 39

ชื่อรายการ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผลการประเมิน	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
1. ด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา						
1. มีการกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนตามนโยบายของ สพฐ. และ สพท.	+1	+1	+1	1	/	
2. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน	+1	+1	+1	1	/	
3. มีการจัดทำพันธกิจของโรงเรียนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน	0	+1	+1	0.66	/	
4. มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน และมีคุณภาพสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการท้องถิ่น	0	+1	+1	0.66	/	
5. มีการวางแผนออกแบบการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน	0	+1	+1	0.66	/	
6. มีการแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	/	
7. มีการเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติม ที่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับอาเซียน	+1	+1	+1	1	/	
8. มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวกับอาเซียน	+1	+1	+1	1	/	
9. มีการนิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผล พร้อมสรุปรายงานการดำเนินงานการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน	+1	+1	+1	1	/	

ชื่อรายการ	ผลการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผลการประเมิน	
	คนที่	คนที่	คนที่		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
	1	2	3			
1. ด้านการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา (ต่อ)						
10. มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดการศึกษาเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน สู่ สาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย	+1	+1	+1	1	/	
2. ด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม						
1. มีการประชุมผู้บริหาร ครูและบุคลากร ทางการศึกษาเพื่อให้ความรู้ในการจัดการ เรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน	+1	+1	+1	1	/	
2. มีการมอบหมายให้ครูทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้สอดแทรกการเรียนรู้ประชาคมอาเซียน เข้าไปใช้ในการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1	/	
3. มีการแต่งตั้งหัวหน้างาน / ผู้ดูแลรับผิดชอบ เกี่ยวกับอาเซียนในระดับโรงเรียน	+1	+1	+1	1	/	
4. มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินงาน จัดการศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน	+1	+1	+1	1	/	
5. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้ อังกฤษหรือภาษาราชการของประเทศภาคี เครือข่ายในกลุ่มอาเซียนเพื่อการสื่อสาร	0	+1	+1	0.66	/	
6. มีการจัดอบรมสัมมนา/ศึกษาดูงานทั้งใน ประเทศและประเทศในกลุ่มอาเซียน	0	+1	+1	0.66	/	
7. มีเครือข่ายในการขับเคลื่อนสถานศึกษาเข้า สู่ประชาคมอาเซียนทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา	+1	+1	+1	1	/	

ชื่อรายการ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผลการประเมิน	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
2. ด้านการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม (ต่อ)						
8. มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประเทศสมาชิก ในอาเซียนอย่างหลากหลาย วิธีการและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	0	+1	+1	0.66	/	
9. ส่งเสริม สนับสนุนและเชิดชูเกียรติให้ครู และบุคลากรทางการศึกษานำเสนอผลการจัดการเรียนรู้เรื่องอาเซียนภายในและภายนอกโรงเรียน	+1	+1	+1	1	/	
10. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษานำเสนอผลการจัดการเรียนรู้เรื่องอาเซียนแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายกลุ่มประเทศอาเซียน	+1	+1	+1	1	/	
3. ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้						
1. มีการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน เช่น การจัดงาน ASEAN Day	+1	+1	+1	1	/	
2. มีการจัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน	0	+1	+1	0.66	/	
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการเนื้อหาอาเซียนศึกษา ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	/	
4. มีการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้านอีกอย่างน้อย 1 ภาษา)	+1	+1	+1	1	/	
5. จัดการเรียนรู้คู่ประชาคมอาเซียน ด้วยวิธีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินผล	-1	-1	-1	-1	/	

ชื่อรายการ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผลการประเมิน	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		ใช่ได้	ใช่ไม่ได้
3. ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)						
6. มีการวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอาเซียน	0	+1	+1	0.66	/	
7. มีการนำผลการวิจัยไปพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน	0	+1	+1	0.66	/	
4. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน						
1. ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	0	+1	+1	0.66	/	
2. ผู้เรียนมีการฝึกการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาในประเทศอาเซียน ได้อย่างน้อย 2 ภาษา เพื่อสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำงานร่วมกัน	0	+1	+1	0.66	/	
3. ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารในกลุ่มพลเมืองอาเซียน	0	+1	+1	0.66	/	
4. ผู้เรียนสามารถเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนท้องถิ่นและในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้	0	+1	+1	0.66	/	
5. ผู้เรียนเคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	+1	+1	+1	1	/	
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้	+1	+1	+1	1	/	
7. ผู้เรียนมีเวทีในการแสดงความสามารถเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนเครือข่ายในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	0	+1	+1	0.66	/	

ชื่อรายการ	ผลการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผลการประเมิน	
	คนที่	คนที่	คนที่		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
	1	2	3			
5. ด้านการส่งเสริม และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี						
1. ผู้บริหาร และครูใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารส่งข้อมูลต่างๆ ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตนี้ถึงเพื่อนในกลุ่มประเทศอาเซียน	+1	+1	0	0.66	/	
2. ครูใช้สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม ICT ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	0	0.66	/	
3. มีการสร้างเว็บไซต์เกี่ยวกับอาเซียนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารจัดการ เก็บรวบรวมข้อมูลทุกด้านของอาเซียนให้เป็นปัจจุบันและอยู่ในสภาพพร้อมใช้	+1	+1	+1	1	/	
4. มีแหล่งสืบค้นข้อมูลอาเซียนศึกษาผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ	0	+1	+1	0.66	/	
5. มีห้องเรียนศูนย์อาเซียน/มุมอาเซียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน	+1	+1	+1	1	/	
6. มีการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน	+1	+1	+1	1	/	
7. มีการจัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศเพื่อให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	0	+1	+1	0.66	/	
8. มีครูต่างชาติเจ้าของภาษาให้ความรู้ถ่ายทอดข้อมูลและติดต่อสื่อสารกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน	-1	0	-1	-0.66		/
9. มีแหล่งเรียนรู้ต่างประเทศประกอบการจัดการเรียนการสอน	-1	0	-1	-0.66		/

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ – นามสกุล : นายมานิต วงศ์มูล
- วันเดือนปีเกิด : 30 สิงหาคม 2528
- ที่อยู่ : บ้านเลขที่ 93 หมู่ที่ 2 ตำบลด่านแม่คำมัน อำเภอลับแล
จังหวัดอุตรดิตถ์ 53210
- ตำแหน่ง : ข้าราชการครู สอนวิชาภาษาญี่ปุ่น
- ที่ทำงาน : โรงเรียนอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์
- ประวัติการศึกษา :
- พ.ศ. 2547 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์
  - พ.ศ. 2550 ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น ม.ราชภัฏอุตรดิตถ์
  - พ.ศ. 2551 ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์